

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY ZE STRANY
MÍSTNĚ A VĚCNĚ PŘÍSLUŠNÉHO POLICEJNÍHO
ORGÁNU**

Autor práce: Klára Janoušová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

JANOUSHOVÁ, K. *Omezení osobní svobody ze strany místně a věcně příslušného policejního orgánu : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2017. 60 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: omezení osobní svobody, předvedení, policejní orgán, zadržení, zajištění

Bakalářská práce teoreticky vymezuje stále celospolečensky aktuální odbornou problematiku tzv. „zásahů do základních práv a svobod osob“, které jsou legitimně svěřeny místně a věcně příslušným policejním orgánům. Formou analyticko-syntezujícího vhledu demonstruje jednotlivé druhy oprávnění omezení osobní svobody. Teoretická část práce je obohacena o užité kvantitativní ukazatele prokazující četnost zásahů policejních orgánů do práv a svobod osob na území Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje na Územním odboru Ústí nad Labem za rok 2016 a to podle jednotlivých institutů, kterými jsou podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů předvedení, zadržení, zatčení, dodání do výkonu trestu odnětí svobody a vazba a podle tzv. „zvláštního právní předpisu“, t.j. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, jsou to předvedení a zajištění, včetně reflexe aplikačně orientovaných kazuistik získaných v policejní praxi při využití uvedených oprávnění.

ABSTRACT

JANOUSOVÁ, K. *Restriction of Personal Freedom by the Locally and Materially Responsible Police Authority : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2017. 60 p. Supervisor : Mgr. Bc. Josef Kříha

Key words: limitation of personal freedom, bringing to the police station, police detention, apprehension

The bachelor thesis theoretically defines the current state-of-the-art professional problems of so-called "Interference with fundamental rights and freedoms of persons", which are legally entrusted to the local and the relevant police authorities. In the form of an analytic-synthesizing insight, it demonstrates individual kinds of mandate of limitation of personal freedom. The theoretical part of the thesis is enriched by the used quantitative indicators demonstrating the frequency of interventions of the police authorities in the rights and freedoms of persons in the territory of the Regional Directorate of the Police of the Ústí nad Labem Region at Ústí nad Labem for the year 2016, according to the individual institutes which, pursuant to Act No. 141/1961 Coll., On Criminal Proceedings, as amended, Imprisonment and detention, and according to the so-called "special legal regulation", ie Act No. 273/2008 Coll., On the Police of the Czech Republic, as amended, are demonstration and reinsurance, including the reflexion of case-based case reports obtained in police practice using the said authorization.

Obsah

Úvod	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	8
2 Základní seznámení s instituty omezení osobní svobody	9
2.1 Pojem osobní svobody	9
2.2 Omezení osobní svobody obecně.....	10
2.3 Jednotlivé druhy omezení osobní svobody	10
2.4 Věcně a místně příslušný policejní orgán	11
2.4.1 Věcná příslušnost	12
2.4.2 Místní příslušnost.....	15
3 Omezení osobní svobody podle trestního řádu.....	16
3.1 Zadržení	16
3.2 Příkaz k zatčení	19
3.3 Příkaz k dodání do VTOS	21
3.4 Předvedení.....	23
3.5 Vazba	25
4 Omezení osobní svobody podle zákona o Policii ČR.....	26
4.1 Předvedení.....	26
4.2 Zajištění.....	28
5 Výkon omezení a ukončení omezení	34
6 Kvantitativní indikátor četnosti osob omezených na osobní svobodě s ohledem k teritoriálnímu území Ústí nad Labem.....	38
6.1 Kazuistika	42
Závěr	44
Seznam použitých zdrojů	45
Seznam zkratk	48
Seznam tabulek a grafů	49
Přílohy.....	50

Úvod

Volba tématu práce „Omezení osobní svobody ze strany místně a věcně příslušného policejního orgánu“ byla determinována praxeologickými zkušenostmi zpracovatelky, která je aktuálně služebně zařazena ve služební funkci inspektor na Krajském ředitelství policie Ústeckého kraje Územní odbor Ústí nad Labem na základním útvaru Obvodní oddělení Ústí nad Labem. Hlavní náplní práce zpracovatelky je šetření a prověřování přidělených trestních spisů, ke kterému v současné době přibýlo i vyšetřování, které dříve, dle věcné příslušnosti spadalo do kompetence služby kriminální policie a vyšetřování. V průběhu odborné aplikační praxe zpracovatelka v rámci služební činnosti oprávnění omezení osobní svobody využívá velmi často, a to nejen omezení osobní svobody ve smyslu ustanoveních zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), ale i ve smyslu ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“).

Zpracovatelka pomocí analyticko-syntezeující metody měla ambici provést rozbor legitimacy jednotlivých institutů omezení osobní svobody, kterými jsou dle jednotlivých ustanovení „trestního řádu“ veřejnoprávní instituty „předvedení“, „zadržení“, „zatčení“, „dodání do výkonu trestu odnětí svobody“ a „vazba“ a dle „zákonu o Policii ČR“ „předvedení“ a „zajištění“. Každý druh omezení osobní svobody má své zákonné podmínky a lhůty, které se musí dodržovat a v žádném případě nesmí dojít k jejich překročení a porušení.

Je třeba brát zřetel na to, že omezení osobní svobody je jedno z nejdůležitějších oprávnění příslušníků Policie ČR, při kterém dochází k velmi závažnému zásahu do práv a svobod občanů vyplývajících nejen z ústavního zákonů, jež jsou součástí ústavního pořádku a to Ústava České republiky zákona č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „Ústava“) a Listiny základních práv a svobod zákon č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina“), ale i dalších mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána a jež jsou součástí právního řádu. Musí být tedy nepochybně splněny veškeré zákonné podmínky pro to, aby k využití oprávnění vůbec mohlo dojít.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Úvodní část práce se zabývá teoretickými východisky problému, kterými jsou seznámení s problematikou omezení osobní svobody, zejména je pak kladen důraz na veškerou terminologii vztahující se k omezení osobní svobody, osobám omezeným na osobní svobodě a v neposlední řadě policejním orgánům. Zde je užito zejména výzkumné metody analýzy, kdy je proveden rozbor základních východisek a pojmosloví vztahujících se k omezení osobní svobody a dále metody historické, kdy je poukázáno na historický vývoj definic věcně a místně příslušného policejního orgánu.

Další část práce je věnována hlavnímu cíli práce, kterým je analyticko-syntezeující rozbor legitimacy využití jednotlivých institutů omezení osobní svobody dle ustanovení „trestního řádu“ a dalšího zvláštního právní předpisu, tj. „zákonu o Policii ČR“, které je upravují. Je zde užito nejen samotných zákonných ustanovení, dle jednotlivých oprávnění policejního orgánu, ale za užití výzkumných metod analýzy a syntézy jsou jednotlivá oprávnění podrobně rozebrána, ale zároveň doplněna hledáním nejvhodnějších variant dosahovaných kombinací jednotlivých prvků a jejich vlastností.

Další specifickou částí práce jsou poté teoretická východiska, doplněná o praxeologické zkušenosti z výkonu služby ve věci samotné realizace výkonu omezení osobní svobody. Zde jsou shrnuty poznatky na základě použití metody pozorování, které byly následně vyhodnoceny. Porovnání samotného výkonu a způsobu ukončení jednotlivých druhů omezení, tak jak je to zákonem stanoveno, se stalo vedlejším cílem práce.

Nedílnou součástí práce je také provedení kvantitativního výzkumu, vyplývající z informací získaných ze statistik daného policejního orgánu, a to v rámci jednotlivých druhů omezení osobní svobody. Výsledkem výzkumu je poté grafické znázornění využití omezení osobní svobody policejními orgány, ve specifickém období, dle jednotlivých oprávnění daných policejnímu orgánu platnou právní úpravou v rámci zájmově vymezeného teritoriálního území Krajského ředitelství Ústí nad Labem, kterým je Územní odbor Ústí nad Labem za určující období roku 2016.

V závěru práce je poté podáváno zhodnocení procesu, shrnutí a podání vlastní názoru na danou problematiku.

2 Základní seznámení s instituty omezení osobní svobody

V této kapitole bude nejprve vysvětlen samotný pojem osobní svobody, tak jak je chápán nejen v českém, ale i mezinárodním právu. Následně bude v obecné rovině rozebráno omezení osobní svobody jako takové a poté bude proveden rozbor jednotlivých institutů omezení osobní svobody využívaných policejním orgánem. Vzhledem k tomu, že práce je zaměřena na omezení osobní svobody ze strany věcně a místně příslušného policejního orgánu, je tedy třeba část této kapitoly věnovat vymezení pojmu věcně a místně příslušného policejního orgánu.

2.1 Pojem osobní svobody

Nejprve, než se začneme zabývat jednotlivými instituty omezení osobní svobody je v první řadě potřeba vymežit samotný pojem osobní svobody, který je obsažen zejména v Listině, kde však není doslovně uveden. Podle uvedeného ji lze však chápat jako součást svobody obecné a stejně tak jako jeden z principů nedotknutelnosti, přičemž je zde doslovně uvedeno, že **osobní svoboda je zaručena**¹, tím je však zajištěna především ochrana celkové integrity člověka. Dále pak, že **nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven osobní svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon**². V tomto případě je to především „trestní řád“, který zaručuje to, že není možné nikoho stíhat bez důvodu a do jeho osobní svobody může být zasaženo jen nezbytně nutnou měrou. Jednání podle jednotlivých ustanovení patřičných zákonů, kterým jsou nejčastěji „trestní řád“ a „zákon o Policii ČR“, jsou jediné zákonné možnosti, při nichž může být osoba zbavena osobní svobody ze strany policejního orgánu. Dále je v Listině uvedeno, že **nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku**³. Z čehož vyplývá, že v Listině jsou upraveny pouze dvě formy zbavení osobní svobody, a to jak podle trestního, tak podle občanského práva. V Listině však není uveden žádný taxativní výčet omezení osobní svobody, a proto je třeba za hlavní dokument garantující zaručení nejen osobní svobody, ale i ostatní lidských práv a svobod na mezinárodní úrovni považovat Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a svobod (dále jen „Úmluva“) která byla podepsána dne 4. listopadu roku 1950 Radou Evropy v Římě a v České

¹ GEROLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK V. *Ústavní pořádek České republiky*. 4. vydání, Praha, 2002, s. 334.

² GEROLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK V. *Ústavní pořádek České republiky*. 4. vydání, Praha, 2002, s. 366.

³ GEROLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK V. *Ústavní pořádek České republiky*. 4. vydání, Praha, 2002, s. 366.

republiky byla ratifikována dne 18. března roku 1992 jako zákon č. 209/1992 Sb. s platností od 1. ledna roku 1993. Úmluva se zabývá právem na svobodu a osobní bezpečnost⁴ a jsou v ní přesně uvedeny formy omezení osobní svobody, jež jsou za splnění zde uvedených podmínek přípustné. Ve srovnání s Listinou je tedy o dost konkrétnější a dá se říci, že jí tak doplňuje.

2.2 Omezení osobní svobody obecně

Jak již v úvodu této práce bylo zmíněno, tak využitím oprávnění omezením osobní svobody dochází k dosti závažnému narušení základního lidského práva. Pokud dojde k omezení osobní svobody příslušníkem Policie ČR je třeba dodržovat několik zásad vyplývajících jednak z morálních zásad a dále i ze zásad Ústavy a Listiny, kde je uvedeno, že **nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu⁵**, či Úmluvy, kde je uvedeno, že **nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému, či ponižujícímu zacházení nebo trestu⁶** a dále pak také „zákon o Policii ČR“, kde je výslovně uvedeno, že **osoba omezená na svobodě policistou nesmí být podrobena mučení nebo krutému, nelidskému anebo ponižujícímu zacházení a nesmí s ní být zacházeno takovým způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost⁷**. Tyto zásady musí být využívány v případě jakéhokoliv omezení osobní svobody, a to bez rozdílu o jaké omezení se jedná.

2.3 Jednotlivé druhy omezení osobní svobody

Omezení osobní svobody, jež je využíváno příslušníky Policie České republiky vychází jak z „trestního řádu“, tak i ze „zákona o Policii ČR“. Jednotlivé druhy omezení osobní svobody se od sebe vzájemně liší a vždy je třeba, aby policista, který omezení osobní svobody provedl, měl dostatečnou znalost veškerých podmínek, aby tak konkrétní omezení osobní svobody v závěru bylo vyhodnoceno jako oprávněné.

V rámci využití „zákona o Policii ČR“ máme pouze dva případy omezení osobní svobody, kdy prvním z nich je předvedení osoby, které je zakotveno v ustanovení § 61 odst. 5 „zákona o Policii ČR“, § 63 odst. 2 „zákona o Policii ČR“ a § 65 odst. 3 „zákona

⁴ ČESKO. Zákon č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 25. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-209>, čl. 5.

⁵ GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK V. *Ústavní pořádek České republiky*. 4. vydání, Praha, 2002, s. 364-365.

⁶ ČESKO. Zákon č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 25. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-209>, čl. 3

⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 109.

o Policii ČR“ a druhým případem je pak zajištění osoby, které je uvedeno v ustanoveních § 26 „zákonu o Policii ČR“ a § 27 „zákonu o Policii ČR“. V „zákoně o Policii ČR“ je však ještě v ustanovení § 25 uvedeno oprávnění připoutat, kdy toto ustanovení lze považovat za zvláštní případ omezení, neboť i v tomto případě dochází k omezení osobní svobody u osob, které **fyzicky napadají policistu nebo jinou osobu, ohrožují vlastní život, poškozují majetek nebo se pokusí o útěk**⁸. Takováto osoba může být připoutána k vhodnému předmětu, a to především za pomoci pout. Připoutání může trvat maximálně 2 hodiny, avšak musí být ukončeno v okamžiku, kdy osoba odjednání, jež bylo důvodem připoutání, upustí a je zřejmé, že jej nebude opakovat. Oprávnění připoutání podle ustanovení § 25 „zákonu o Policii ČR“ však bývá zpravidla využíváno v souběhu s jiným druhem omezení, a to jak podle omezení dle „zákonu o Policii ČR“ nebo podle „trestního řádu“. Nejčastěji v praxi bývá využíváno v případě, že osoba omezená na osobní svobodě, která byla umístěna na policejní cely, se snaží sebe poškodit nebo např. ničí vybavení prostor policejních cel.

O dost rozsáhlejší je pak omezení osobní svobody podle „trestního řádu“, které na rozdíl od omezení osobní svobody podle „zákonu o Policii ČR“ má již procesní charakter. Pro policejní práci to znamená, že dobou omezení osobní svobody nám začíná běžet zákonem stanovená lhůta, při níž je potřeba provést veškeré potřebné úkony. Jednotlivé instituty omezení osobní svobody podle „trestního řádu“ lze stejně jako u „zákonu o Policii ČR“ rozdělit do několika kategorií a to zadržení, které je uvedeno v ustanovení § 75 „trestního řádu“ a § 76 „trestního řádu“ a předvedení plynoucí z ustanovení § 90 odst. 1 a odst. 2 „trestního řádu“, § 98 „trestního řádu“ a § 158 odst. 7 „trestního řádu“. Dále lze v trestním řádu také nalézt příkaz k zatčení, který je uveden v ustanovení § 69 odst. 3 „trestního řádu“, Příkaz k dodání do VTOS a to v ustanovení § 321 odst. 2 „trestního řádu“ a taktéž speciální formu omezení osobní svobody, za což lze považovat vazbu, která sice není typickou formou omezení osobní svobody ze strany Police České republiky, avšak v tomto způsobu omezení hraje policie důležitou roli.

2.4 Věcně a místně příslušný policejní orgán

V první řadě je třeba vymezit pojem policejního orgánu. Dle dostupné literatury je jím útvar PČR nebo jeho nižší organizační článek, který plní úkoly v trestním řízení, případně jiný útvar policie nebo jeho nižší organizační článek, jehož policisté při výkonu služby

⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 114.

plní jednotlivé nebo dílčí úkoly trestního řízení⁹. Útvary policie pak lze rozdělit do dvou základní skupin, a to na útvary s vymezenou působností a na útvary, které působí na celém území České republiky. V trestním řádu je zas pojem policejního orgánu vymezen tím způsobem, že se jedná o orgán činný v trestním řízení¹⁰, kterými se rozumí útvary Policie ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů, pověřené orgány Vězeňské služby České republiky, pověřené celní orgány, pověřené orgány Vojenské policie, pověřené orgány Bezpečnostní informační služby, pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace, pověřené orgány Vojenského zpravodajství, pověřené orgány Generální inspekce bezpečnostních sborů¹¹.

Jedním z nejzákladnějších právních předpisů Policie ČR je „zákon o Policii ČR“, který zde již byl, a ještě mnohokrát bude zmiňován, ale určení věcné a místní příslušnosti tento zákon upravuje jen okrajově. Uvedené příslušnosti jsou pak detailně upraveny interním aktem, kterým v tomto případě je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 103 ze dne 28.5.2013, o plnění některých úkolů orgánu Policie České republiky v trestním řízení, ve kterém je problematice příslušnosti věnována část druhá.

2.4.1 Věcná příslušnost

Věcná příslušnost policejních orgánů je nejpodrobněji upravena interním aktem Policie České republiky, kterým je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení s platností ode dne 28.5.2013 a to v čl. 4 a pokračuje až do č. 10. V jednotlivých člancích je uvedeno, že úkoly věcně a místně příslušných policejních orgánů plní v rámci územních odborů krajských ředitelství a obvodních a městských ředitelství policisté, kteří jsou zařazeni u obvodních, případně místních oddělení policie, dále železniční policie, oddělení doprovodu vlaků a dopravního inspektorátu. Tyto oddělení provádí šetření a prověřování takových trestných činů, jejichž horní hranice nepřevyšuje tři roky, případně nespádají do příslušnosti jiných organizačních článků územního odboru. Vyšetřováním trestných činů, u nichž řízení v prvním stupni konají okresní soudy jsou pověřeny oddělení nebo odbory obecné kriminality, hospodářské kriminality a skupiny případových analýz a informační kriminality.

⁹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 40.

¹⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013, s. 234.

¹¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013, s. 230 – 231.

Úkoly místně a věcně příslušných policejních orgánů v rámci krajského ředitelství plní policisté, kteří jsou zařazeni u služby kriminální policie a vyšetřování a odboru vyšetřování dopravních nehod Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, tyto orgány provádí nejen šetření, ale i prověřování a vyšetřování trestných činů, jejichž řízením je v prvním stupni pověřen krajský soud a v případě vyšetřování dopravních nehod Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy i soud okresní. Trestné činy s trestem odnětí svobody nepřevyšujícím tři roky a které jsou spáchány porušením právních předpisů, šetří a prověřují oddělení dopravních nehod odboru služby dopravní policie Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy. V kompetenci dálničních oddělení je šetření a prověřování takových trestných činů, jejichž trest odnětí svobody nepřevyšuje v horní hranici tři léta, nespádají do příslušnosti jiných organizačních článků krajského ředitelství a jsou v územní příslušnosti, která je stanovena interním aktem krajského ředitele policie. Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, oddělení pobytových agend, oddělení dokladů a specializovaných činností a oddělení dokumentace odboru cizinecké policie šetří a prověřují trestné činy s horní hranicí trestu odnětí svobody nepřevyšující tři léta a mají souvislost s pobytem cizinců v ČR a dále s trestnou činností související se státními hranicemi.

Nejen v úkolech policejních orgánů územních odborů a obvodních a městských ředitelství, ale i krajských ředitelství, může v ojedinělých případech dojít k dílčí úpravě věcné příslušnosti, kterou má v kompetenci ředitel daného ředitelství, a to zejména s ohledem k nápadu trestné činnosti. Vždy je však povinen s touto změnou srozumět příslušné státní zastupitelství.

V rámci služby kriminální policie a vyšetřování útvarů policie s celostátní působností plní úkoly věcně a místně příslušného policejního orgánu policisté, kteří jsou zařazeni u Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování¹², kteří šetří, prověřují a vyšetřují trestné činy v souvislosti s toxikomanií. Policisté z Útvaru pro odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování¹³, kteří šetří, prověřují a vyšetřují mimo jiné trestné činy, které dozoruje vrchní státní zastupitelství, dále trestné činy spáchané např. soudci, státními zástupci a ústavními činiteli v souvislosti s jejich pravomocí. Dalším takovým policejním orgánem s celostátní působností je Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a

¹² ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 56.

¹³ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 56.

vyšetřování¹⁴ zabývající se trestnou činností organizovaných zločineckých skupin, zvláště závažnými a organizovanými zločiny týkající se násilí apod. Posledním takovým orgánem je Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu služby kriminální policie a vyšetřování¹⁵, který se zabývá trestnými činy spáchanými v období od 25.2.1948 do 29.12.1989.

Své úkoly mají i policejní orgány Policejního prezidia České republiky, které plní policisté zařazení u úřadu služby kriminální policie a vyšetřování. Tito policisté šetří, prověřují a vyšetřují takové trestné činy o jejichž převzetí rozhodne ředitel úřadu, případně jim je přikáže náměstek policejního prezidenta, případně policejní prezident.¹⁶

Další úkoly v rámci Policie České republiky mají policejní orgány Ředitelství služby cizinecké policie¹⁷, které plní policisté oddělení šetření trestné činnosti a dokumentace, policisté inspektorátů cizinecké policie na mezinárodních letištích Praha, Karlovy Vary, Pardubice, Brno a Ostrava a policisté přijímacího střediska cizinců, kteří šetří a prověřují trestné činy zpravidla souvisejícími s porušení pobytového režimu cizinců na území České republiky a v souvislosti se státními hranicemi, či trestné činy spáchané v jejich objektu.

Neméně důležité jsou pak úkoly policejních orgánů kontrolních útvarů, které vykonávají policisté jednotlivých kontrolních útvarů, a to až do doby, než se zjistí, že příslušnou k řízení je Generální inspekce bezpečnostních sborů. Policisté kontrolních útvarů šetří zejména podání, či informace získané činností policie nebo prověřují případy pohřešování, sebevraždy nebo náhlá úmrtí policistů.

I přesto, že věcná příslušnost je zpravidla dána interním aktem, kterým je právě Závazný pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení, je možné vždy za splnění určitých podmínek provést změny k čemuž je oprávněn nejen policejní prezident, ale i vedoucí pracovníci, nesmí to být však nikdy v rozporu s rozhodnutím státního zastupitelství. Příkladem změny věcné příslušnosti oproti úkolům, které jsou uvedeny v závazném pokynu je právě obvodní oddělení, kde jsem služebně zařazena. Jak jsem již uvedla v úvodu své bakalářské práce, tak na naší součásti již přes rok nejen šetříme a prověřujeme trestné

¹⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 56.

¹⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 56.

¹⁶ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 55.

¹⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem, 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 56.

činy, ale konáme i vyšetřování. Ke změně ve věcné příslušnosti došlo z důvodu velkého nápadu trestné činnosti, čímž došlo k přetížení policistů oddělení obecné kriminality, a tak byl vzniklý problém vyřešen tímto způsobem.

2.4.2 Místní příslušnost

Stejně tak jako věcná příslušnost policejních orgánů, je i místní příslušnost upravena Závazným pokynem policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení a to v čl. 11 až 14. Podle tohoto interního aktu se **příslušnost policejního orgánu k šetření, prověřování a vyšetřování prioritně stanovuje analogicky k příslušnosti upravené v trestněprávních předpisech pro soudy**. Oproti původnímu Závaznému pokynu policejního prezidenta č. 30/2009, o plnění úkolů v trestním řízení, který byl platný od 22.4.2009 s posledním dnem platnosti dne 27.5.2013, kde bylo uvedeno, že **místně příslušným je ten policejní orgán, v jehož územním obvodu byl trestný čin spáchán, není-li stanoveno jinak** se jedná o dosti neurčitý pojem. Avšak vzhledem k tomu, že místní příslušnost soudů je upravena ustanovením § 18 „trestního řádu“, kde z odst. 1 vyplývá, že **řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán**¹⁸ lze tedy dovodit, že znění místní příslušnosti uvedené v závazném pokynu původním, je stále platné. Shoda je zde i v případě odst. 2 čl. 11 původního závazného pokynu a znění ustanovení § 18 odst. 2 „trestního řádu“ týkající se případu, kdy nebylo možné místo činu zjistit nebo byl-li spáchán v cizině, v těchto případech byl příslušným policejním orgánem stanoven ten, v jehož územním obvodu podezřelý nebo obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje. Pokud není možné takové místo zjistit anebo není na území ČR, tak místně příslušným policejním orgánem je ten, v jehož obvodu vyšel trestný čin najevo¹⁹.

¹⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 298.

¹⁹ srov. Čl. 11 odst. 2 ZPPP č. 30/2009 a ust. § 18 odst. 2 TR

3 Omezení osobní svobody podle „trestního řádu“

Instituty omezující osobní svobodu podle „trestního řádu“ policejní orgán v praxi využívá především k zajištění osob, jež jsou důležité pro samotné trestní řízení, a to především osoby podezřelé, obviněné, ale i osoby svědků, znalců apod., s nimiž je potřeba provést procesní úkony. Z pohledu policejního orgánu je nejčastěji využívaným institutem podle „trestního řádu“ zadržení, které je uvedeno v ustanovení § 76 „trestního řádu“.

3.1 Zadržení

Jedno ze zajišťovacích opatření, tedy zadržení obviněného policejním orgánem podle § 75 „trestního řádu“, je časově zcela krátkodobým prostředkem za účelem provizorního fyzického zajištění obviněného, které přichází v úvahu pouze v rámci trestního stíhání po zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 „trestního řádu“²⁰ a jehož podstatou je omezení osobní svobody obviněného za účelem přezkoumání důvodů vazby²¹, které jsou taxativně vyjmenovány v § 67 „trestního řádu“, a tedy, je-li dána důvodná obava, že obviněný uprchne, případně, že se bude skrývat, aby se tak vyhnul trestnímu stíhání nebo případnému trestu v tomto případě hovoříme o útěkové vazbě²². Pokud by byla obava, že obviněný bude působit na dosud nevyslechnuté svědky, spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování závažných skutečností tak se jedná o vazbu koluzní²³ a posledním druhem vazby je vazba předstižná²⁴, u které musí být důvodná obava, že obviněný bude opakovat trestnou činnost pro kterou je stíhán. Samotné zadržení podle § 75 „trestního řádu“ provádí policejní orgán, který je povinen provedené zadržení bezodkladně ohlásit státnímu zástupci, kterému následně musí předat i opis protokolu o zadržení, společně s dalšími materiály, které státní zástupce potřebuje pro případné vypracování návrhu na vzetí do vazby. Návrh státní zástupce vypracuje v takové lhůtě, aby obviněný mohl být nejpozději do 48 hodin od zadržení odevzdán soudu, jinak je třeba jej propustit na svobodu. V případě, že by k propuštění osoby nedošlo a osoba byla omezena na osobní svobodě déle jak 48 hodin, jednalo by se o nezákonný postup s případným trestním postihem. Důležitou skutečností je fakt, že v případě zadržení se jedná o opatření²⁵, tudíž není možné proti němu podat stížnost. A stejně tak je třeba

²⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 264 – 265.

²¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 965.

²² NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*, Plzeň, 2009, s. 165.

²³ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*, Plzeň, 2009, s. 165.

²⁴ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*, Plzeň, 2009, s. 165.

²⁵ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 965.

podotknout, že i v případě zadržení podle § 75 „trestního řádu“ je zde výjimka a to, že jakmile by obviněným měl být příslušník Policie České republiky, tak omezení osobní svobody neprovádí policejní orgán, nýbrž sám státní zástupce²⁶, který zpravidla na pomoc přizve příslušníky Generální inspekce bezpečnostních sborů²⁷.

Dalším opatřením podle „trestního řádu“, kterým lze omezit osobu na osobní svobodě je zadržení osoby podezřelé podle § 76 „trestního řádu“. Od předchozího druhu zadržení se liší především v tom ohledu, že zadrženým je pouze osoba podezřelá ze spáchání trestného činu, jsou zde některé z důvodů vazby podle § 67 „trestního řádu“ a dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání podle § 160 „trestního řádu“²⁸. V tomto ustanovení je pak potřeba brát zřetel na osobu, která samotné zadržení provedla, neboť v úvahu přichází jak policejní orgán, kdy v tomto případě se jedná o zadržení podezřelého podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“ nebo zadržení provedl kdokoliv, což je uvedeno v § 76 odst. 2 „trestního řádu“. K zadržení podezřelého podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“, které provádí policejní orgán je potřeba předchozí souhlas státního zástupce. Mimo policejní orgán pak zadržení podle téhož ustanovení může provést i státní zástupce společně s Generální inspekcí bezpečnostních sborů, a to v případě, že podezřelým je příslušník Policie České republiky. Stejně tak i zde existuje výjimka, a to zadržení podezřelého bez předchozího souhlasu státního zástupce, které je možné pouze v tom případě, že věc nesnese odkladu a souhlasu nelze předem dosáhnout²⁹. Zpravidla se využije v případě, že osoba byla přistižena při páchaní trestného činu nebo byla zastižena při útěku z místa činu. Když tedy teorii převedeme do praxe, tak nejlepším příkladem je případ, kdy policejní hlídka během hlídkové činnosti projíždí kolem vozidla, ze kterého právě vylézá pachatel, který do vozidla neoprávněně vnikl, neodkladnost je spatřována v tom, že než by se podařilo zajistit souhlasu státního zástupce, tak by pachatel z místa utekl. Pachatel je tedy zadržen a seznámen s důvody jeho zadržení, jak je tomu vždy u každého druhu zákonného omezování osobní svobody a státní zástupce je o zadržení vyrozuměn až po provedení takového úkonu. Poté následuje výslech osoby podle § 76 odst. 3 „trestního řádu“, který musí být zaprotokolován, kdy v protokolu musí být vyznačeno místo zadržení a bližší okolnosti zadržení, společně s důvody zadržení. Nepostradatelným údajem v tomto protokolu jsou pak údaje zadržené osoby uvedeny tak, aby nemohlo dojít

²⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 966.

²⁷ ČESKO. Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 25. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-341>.

²⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 971.

²⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 972.

k záměně osob a samotný čas zadržení, kdy je vždy třeba uvést skutečnou dobu omezení osobní svobody, tak aby administrativním nedostatkem nedocházelo k nezákonnému prodlužování doby omezení osobní svobody³⁰.

Omezení osobní svobody podle § 76 odst. 2 „trestního řádu“, což je zadržení podezřelého kýmkoliv, není oproti předchozím druhům zadržení podmíněno vazebními důvody podle § 67 „trestního řádu“³¹. Tohoto institutu omezení může využít takřka kdokoliv vyjma policejního orgánu, který pak využívá shora uvedeného omezení podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“. Omezit tak lze osobu, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně po jeho spáchání a její omezení je potřeba ke zjištění její totožnosti, k zamezení jejího útěku nebo k zajištění důkazů. Osoba, která však podezřelého takto zadržela je povinna jí předat policejnímu orgánu, není-li to ihned možné, musí však takovou skutečnost uvedenému orgánu bez odkladu oznámit. Pokud by se jednalo o zadržení příslušníka ozbrojených sil, lze takovou osobu předat nejbližšímu orgánu ozbrojených sil nebo správci posádky. V takovémto případě se doba omezení osobní svobody kýmkoliv nezapočítává do zákonné lhůty pro postavení podezřelého před soud, jež činí 48 hodin, tato lhůta se počítá až od doby předání policejnímu orgánu. Poté, co je osoba policejnímu orgánu předána, tak následuje stejný postup jako v případě jejího zadržení podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“.

Pro oba dva druhy omezení osobní svobody podle § 76 „trestního řádu“ pak platí, že v případě, nepodaří-li se podezření prokázat, a to jak provedením výslechu podezřelého nebo dalšími důkazy, musí být osoba omezená na osobní svobodě bez dalších zbytečných průtahů propuštěna na svobodu. Doba, po kterou může zadržení trvat je maximálně 48 hodin³².

Pokud však osoba omezená na osobní svobodě není propuštěna, tak policejní orgán proti ní zahájí trestní stíhání podle § 160 „trestního řádu“ a bezodkladně odevzdá usnesení o zahájení trestního stíhání, společně s výslechem podezřelého a dalším důkazním materiálem státnímu zástupce, který pak případně podá návrh na vzetí do vazby. I zde existuje lhůta, která činí 48 hodin a do té doby musí být zadržená osoba odevzdána soudu. Na samotné rozhodnutí, zda osobu vzít, či nevzít do vazby má soud dalších 24 hodin, během kterých provede výslech osoby. Nelze však také zapomínat na práva

³⁰ rozhodnutí Ústavního soudu ČR ze dne 18.11.2001 sp.zn. I ÚS 183/01.

³¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 730.

³² GEROLICH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK V. *Ústavní pořádek České republiky*. 4. vydání, Praha, 2002, s. 366.

zadržené osoby, mezi něž bezesporu patří právo zvolit si obhájce, možnost hovořit s ním bez přítomnosti dalších osob a radit se s ním. O veškerých právech je potřeba osobu zadrženou vždy řádně poučit a dát jí tak možnost jejich využití.

Z praxe mohu uvést několik poznatků k institutům zadržení. Velmi často bývá zákonná lhůta 48 hodin uměle prodlužována, což podle mě není potřeba, neboť většinou bývá tato lhůta pro provedení veškerých úkonů dostačující, tedy pokud zadrženým není například cizinec, který u sebe nemá potřebné doklady, v těchto případech je největší problém se zjištěním nebo ověřením jeho totožnosti. Za zmínku zde také stojí fakt, že zadržení podezřelého podle § 76 odst. 2 „trestního řádu“ je nejčastěji využíváno v prodejnách, kdy dojde k zadržení osoby při krádeži zboží a dále pak jsou to poškození ve věci, kteří zadrží pachatele, neboť problém v lhostejnosti v České republice stále přetrvává. Během mého působení u PČR jsem se již mnohokrát setkala s případy, kdy v místě páchaní trestné činnosti bylo přítomno mnoho lidí a nikdo se nepokusil takovému jednání zabránit nebo následně pachatele zadržet. Velkým problémem v tomto ohledu je pak neznalost zákona a případná obava z možného postihu za jeho porušení.

3.2 Příkaz k zatčení

Dalším druhem omezení osobní svobody je příkaz k zatčení, který je uveden v ustanovení § 69 „trestního řádu“. Tohoto ustanovení se využije v případě, že osobu obviněnou, tedy osobu, proti které bylo již zahájeno trestní stíhání podle § 160 „trestního řádu“, nelze zajistit pro trestní řízení jinak a je potřeba jí předvolat (§90/1 „trestního řádu“), předvést (§90/2 „trestního řádu“) nebo zadržet (§75 „trestního řádu“) a je dán některý z důvodů vazby podle § 67 „trestního řádu“. V přípravném řízení vydá příslušný soudce na návrh státního zástupce, popřípadě předseda senátu v řízení před soudem, příkaz, na jehož základě bude obviněný zatčen. Samotný příkaz k zatčení lze už se své podstaty brát jako nejzazší možnost, jak osobu obviněného pro účely trestního řízení zajistit. Proti příkazu k zatčení nelze podat stížnost, neboť se jedná o rozhodnutí³³.

Co se týče samotného příkazu, tak je třeba, aby v něm byly obsaženy údaje, jež jsou třeba proto, aby například mohlo dojít ke ztotožnění osoby, dále je zapotřebí, aby v něm byl obsažen i krátký popis skutku, pro který je obviněný stíhán a paragrafové označení právní kvalifikace. Stejně tak zde musí být uvedeny důvody, pro které byl příkaz vydán.

³³ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 784.

Zatčením se rozumí zjištění pobytu, zadržení a krátkodobé omezení osobní svobody obviněného za účelem jeho dodání orgánu, který vydal příkaz k zatčení.³⁴

Samotná realizace příkazu k zatčení pak náleží policejnímu orgánu, kdy je třeba nezapomenout na skutečnost, že v případě, že se obviněný nezdržuje na uvedených adresách je třeba jeho současný pobyt vypátrat. Jakmile se podaří obviněného zatknout, má policejní orgán povinnost ho neodkladně, nejpozději však do 24 hodin, předat příslušnému soudu, jehož soudce příkaz vydal. Mimo tyto případy zákon umožňuje i variantu obviněného dodat na místo, kde je možné obviněného vyslechnout prostřednictvím videokonferenčního zařízení, což umožnila až novela „trestního řádu“ zákonem č. 459/2011 Sb. s účinností od 1.1.2012. Pokud ani tato varianta není možná, tak je potřeba obviněného předat jinému věcně příslušnému soudu, avšak lhůta 24 hodin musí být zachována, v případě, že by ani této možnosti nemohlo být využito, musí být obviněný po uplynutí lhůty propuštěn na svobodu.

Za svojí policejní praxi jsem se již několikrát setkala s případem, že byl příkaz vydán z důvodu, že se obviněnému nepodařilo doručit důležitou písemnost, vydávající soud byl od policejního orgánu, který příkaz realizoval velmi vzdálen a poté, co došlo k vyrozumění příslušného soudce, tak tento sám navrhl, že k předání a výslechu obviněného dojde prostřednictvím nejbližšího věcně příslušného soudu, což je úsporné nejen z ekonomického, ale i personálního hlediska, neboť policisté, kteří by v tomto případě museli zatčeného eskortovat k příslušnému vzdálenému soudu se pak mohou věnovat své práci a dalším hlediskem je i fakt, že se tak snižuje i riziko možného útěku zatčené osoby. Avšak v současné době, kdy dochází k modernizaci techniky se už i od těchto postupů ustupuje a čím dál častěji jsou využívány nové a dá se říci pohodlnější metody, jak docílit požadovaného.

Z dalších odstavců paragrafu § 69 „trestního řádu“ upravující příkaz k zatčení je patrné, že soudce, který příkaz vydal, je povinen obviněného neprodleně vyslechnout, a to nejpozději do 24 hodin, což znamená, že ve chvíli, kdy je obviněný předán soudci začíná běžet nová lhůta, a to opět v trvání 24 hodin. Během této lhůty je potřeba provést výslech

³⁴ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vydání, Praha 2007, s. 275.

osoby, vydat rozhodnutí, zda má být obviněný vzat do vazby nebo propuštěn na svobodu a s tímto rozhodnutím obviněného řádně seznámit. Důležitá je v tomto případě skutečnost, že o případném vzetí do vazby nebo propuštěním rozhoduje jen a pouze soudce, který vydal příkaz k zatčení, takže pokud výslech obviněného provádí jiný soudce, má tento povinnost seznámit vydávajícího soudce se všemi skutečnostmi, které se během výslechu obviněného dozvěděl, aby tak mohl ve věci rozhodnout o vazbě³⁵. Opět je ale třeba nezapomínat na práva obviněného, který má možnost požadovat, aby u jeho výslechu byl přítomen jeho obhájce, a to za předpokladu, že je v uvedené době dostupný. Pokud obviněný projeví takový zájem, tak soudce splní svoji povinnost tím, že požadovaného obhájce vyrozumí, zpravidla telefonicky o termínu konání výslechu a ten projeví svůj případný zájem, či nezájem. V případě, že by byl obhájce v době konání výslechu nedosažitelný, nemá žádný vliv na konání řízení, a to může být uskutečněno i v jeho nepřítomnosti.

Pokud je řízení u konce a dojde k rozhodnutí, že má být obviněný vzat do vazby, tak jeho převoz opět provádí policejní orgán³⁶ a to zpravidla do místa nejbližší vazební věznice.

3.3 Příkaz k dodání do VTOS

Další z forem omezení osobní svobody podle „trestního řádu“ ze strany policejního orgánu může být dodání odsouzeného do výkonu trestu odnětí svobody dále jen „VTOS“. Tento případ nastane v případě, že osoba již odsouzená, která obdržela výzvu k nástupu do VTOS na tuto výzvu nereaguje a do výkonu nenastoupí. Důležitou podmínkou pro realizaci takového příkazu je fakt, že takového rozhodnutí, na jehož základě má odsouzený nastoupit do VTOS musí být pravomocné. V tomto případě předseda senátu obešle příslušnou věznici, kam má odsouzený nastoupit a seznámí jí tak s touto skutečností. Dále vyzve odsouzeného, aby k výkonu dobrovolně nastoupil. V tomto případě velkou roli hraje několik skutečností ovlivňující dobu, která bude odsouzenému poskytnuta, před samotným nástupem do VTOS. Pokud se jedná o osobu, u níž nebylo z konkrétních skutečností zjištěno, že její pobyt na svobodě je nebezpečný nebo nejsou u ní důvodné obavy, že by uprchla nebo se skrývala a mařila tak rozhodnutí soudu, tak se jí poskytne přiměřená doba pro obstarání potřebných záležitostí. Poskytnutá doba však nikdy nesmí být delší, jak jeden měsíc od doby, kdy se rozhodnutí, podle něhož má odsouzený vykonat nepodmíněný trest odnětí svobody, stalo vykonatelným.

³⁵ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*. Plzeň, 2009, s. 174.

³⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 784.

Jakmile však odsouzený ve stanoveném termínu dobrovolně do věznice nenastoupí a tím tak výzvě nevyhoví, je na něho předsedou senátu vydán příkaz k dodání do VTOS a to podle § 321 odst. 3 „trestního řádu“, který má opět formu opatření, tudíž proti němu není přípustné podat opravný prostředek. Stejně tak na odsouzeného může být příkaz vydán i v případě, že ačkoliv mu byla poskytnuta přiměřená doba před nastoupením do VTOS, tak z konkrétních skutečností bylo zjištěno, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný anebo z jeho jednání je patrné, že by se mohl ukrývat nebo uprchnout.

Příkaz k dodání do VTOS opět realizuje policejní orgán. V případě, že je místo pobytu odsouzeného známo a tento záměrně neotevírá nebo se jiným způsobem v tomto místě ukrývá, má policejní orgán podle zákona oprávnění užít k jeho dodání do výkonu trestu odnětí svobody ustanovení § 83c odst. 2 „trestního řádu“, tedy pokud prokazatelně ví, že osoba se na místě nachází, tak může vstoupit do obydlí, jiných prostor nebo na pozemek³⁷. V opačném případě, kdy pobyt znám není, se užije přiměřeně ustanovení § 69 odst. 3 „trestního řádu“, z čehož policejním orgánem plyne povinnost vypátrat současný pobyt odsouzeného. V těchto případech se po provedení nezbytného šetření, které bylo neúspěšné, vyhlásí celostátní pátrání po odsouzeném.

Jakmile dojde ze strany policejního orgánu k dodání osoby do VTOS, o tomto ihned informuje příslušný soud, který příkaz vydal, stejně tak je policejní orgán povinen informovat o skutečnostech, které dodání bránily. Do samotného VTOS je pak odsouzenému započítávána i doba, kdy byl omezen na osobní svobodě policejním orgánem.

Z uvedeného vyplývá, že nenastoupením odsouzeného do VTOS je komplikována práce nejen soudů, ale i policejnímu orgánu. Je zde třeba také zmínit, že i odsouzený se v tomto případě vystavuje dalšímu trestnímu stíhání a to pro přečin Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku, kde je přesně uvedeno, že **ten kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu ve veřejné moci tím, že bez závažného důvodu nenastoupí na výzvu soudu trestu odnětí svobody nebo se jiným způsobem neoprávněně brání nástupu výkonu tohoto trestu bude potrestán až na dvě léta.**³⁸ V poslední době je zaznamenán

³⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 1138.

³⁸ ŠÁMAL, P. et al. *Trestní zákoník II. § 140-421. Komentář*. 2. vydání, Praha, 2012, s. 3184.

velký nárůst přečinů tohoto druhu, z čehož plyne, že ani zvýšení trestní sazby není pro odsouzené dostatečný důvod proto respektovat soudní rozhodnutí.

3.4 Předvedení

Dalším možným způsobem omezení osobní svobody podle „trestního řádu“ je předvedení, jež je **procesním úkonem, jímž orgán činný v trestním řízení zajišťuje účast předvolané osoby na úkonu trestního řízení v případech, kdy tato osoba, ač byla řádně předvolána, se k výsledku nedostavila a učinila tak bez dostatečné omluvy.**³⁹ V jiné literatuře je zas předvedení specifikováno jako **nucené dopravení osoby před orgány činné v trestním řízení k provedení úkonu trestního řízení**⁴⁰ i v tomto případě je zde uvedena podmínka předchozí výzvy, které není vyhověno a bez dostatečné omluvy se ve stanovenou dobu a na stanovené místo osoba nedostaví.

Rozlišujeme několik možných druhů předvedení podle „trestního řádu“, a to jak předvedení obviněného, a to buď podle § 90 odst. 1 „trestního řádu“, nebo podle § 90 odst. 2 „trestního řádu“, předvedení svědka podle § 98 „trestního řádu“ anebo předvedení osoby podle § 158 odst. 7 „trestního řádu“. Všechny tyto druhy omezení osobní svobody slouží k zajištění přítomnosti osoby k úkonu, který je třeba s ním provést. Takovému úkonu vyjma předvedení podle § 90 odst. 2 „trestního řádu“ vždy předchází řádné předvolání⁴¹, zpravidla písemné, kde je vždy přímo stanovené datum a čas, kdy se má osoba dostavit a dále místo. Součástí takové výzvy je mimo jiné i poučení v případě nevyhovění takové předvolání, a to zejména poučení podle § 66 „trestního řádu“ o pořádkové pokutě a dále poučení o možnosti předvedení.

Z vlastní praxe vím, že se od písemné formy velmi často upouští a předvolání se provádí ústně nebo telefonicky. Je to sice z časového hlediska velmi užitečné, ale pro další kroky v případě, že se osoba nedostaví velmi špatně prokazatelné, tudíž je velmi důležité vždy zvolit tu nejlepší variantu s přihlédnutím na osobu, které má být předvolána, neboť neprůkaznost předvolání může být překážkou pro využití možnosti předvedení⁴². Veškerá

³⁹ RŮŽIČKA, M., ZEŽULOVÁ, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu* 1. vydání, Praha 2004, s. 258.

⁴⁰ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*. Plzeň, 2009, s. 162.

⁴¹ Předvolání je procesní úkon, kterým si OČTŘ obstarávají přítomnost obviněného, svědka, znalce nebo tlumočnicka k provedení úkonu trestního řízení. Jeho cílem je zajistit, aby se určitá osoba dostavila ve stanoveném čase na určité místo viz NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*. Plzeň, 2009, s. 161.

⁴² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 1397.

předvedení podle „trestního řádu“ vyjma případů, kdy by měl být předveden příslušník ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů v činné službě, provádí policejní orgán. O předvedení příslušníků ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů v činné službě pak musí být požádán jeho velitel nebo náčelník.

U obviněných osob připadá v úvahu předvedení podle § 90 odst. 1 „trestního řádu“ nebo § 90 odst. 2 „trestního řádu“. Rozdílem mezi jednotlivými předvedení je ten, že u předvedení podle odst. 2 může být obviněný předveden, a to i bez předchozího předvolání, neboť **jeho nepřítomnost by neumožňovala pokračovat v trestním stíhání. Splnění podmínky spočívající v tom, že předvedení je nutné k úspěšnému provedení trestního řízení, zejména když se skrývá nebo nemá stálé bydliště, se vždy posuzuje z hlediska nebezpečí zmaření účelu trestního řízení.**⁴³ U předvedení podle odst. 1 je pak podmínkou předchozí řádné předvolání, jemuž obviněný bez dostatečné omluvy nevyhověl.

Předvedení svědka podle § 98 „trestního řádu“ stejně jako předvedení obviněného podle § 90 odst. 1 „trestního řádu“ předchází řádné předvolání, kterému svědek bez řádné omluvy nevyhověl. Povinnost svědčit vyplývá již z předchozího ustanovení § 97 „trestního řádu“, ve kterém je uvedeno, že **každý je povinen na předvolání se dostavit a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení**⁴⁴.

Posledním možným předvedením podle „trestního řádu“ je předvedení podle § 158 odst. 7 „trestního řádu“, které se může týkat takřka kohokoliv, kdo byl policejním orgánem vyzván, aby se dostavil k podání vysvětlení, a to ve stanovené době a na stanovené místo, kdy však této výzvě bez dostatečné omluvy nevyhověl. Možnost vyzvat osobu k podání vysvětlení vyplývá policejnímu orgánu z oprávnění potřebných k objasnění a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, uvedených v § 158 odst. 3 „trestního řádu“, kde je uvedeno, že policejní orgán je oprávněn **vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů**⁴⁵.

⁴³ RŮŽIČKA, M., ZEZULOVÁ, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*. 1. vydání, Praha 2004, s. 259-260.

⁴⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 1431-1432.

⁴⁵ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 1932.

3.5 Vazba

Velmi specifickým druhem omezení osobní svobody podle „trestního řádu“ je vazba. Lze ji definovat jako **institut trestního řízení, s jehož použitím je obviněný na základě rozhodnutí oprávněného orgánu dočasně zbaven osobní svobody, aby mu bylo zabráněno vyhýbat se trestnímu stíhání nebo trestu.**⁴⁶ I přesto, že se ze strany policejního orgánu nejedná o běžnou formu omezení osobní svobody, tak je to právě policejní orgán, který v rozhodování o vazbě má významnou funkci a to nejen při vypracování podnětu k podání návrhu na vzetí obviněného do vazby v případech kdy má zato, že je dán některý z důvodů vazby a tento následně předá státnímu zástupci společně s originálem trestního spisu, který musí mimo jiné obsahovat i písemné materiály, o něž se podnět k vzetí obviněného do vazby opírá. Ale důležitou roli má i v době, kdy dochází k přezkumu trvání důvodů vazby⁴⁷. Samotná vazba pak může trvat pouze po dobu, kdy přetrvávají některé z důvodů vazby. Vše vždy závisí na složitosti a závažnosti spáchaného činu a tím spojeného objasňování.

Je třeba tedy podotknout, že vazební věci musí policejní orgán vyřizovat přednostně, tak aby celá věc byla v co nejkratším možném termínu ukončena a nedocházelo tak k zbytečným průtahům doby, kdy je obviněný umístěn ve vazbě⁴⁸.

Jakmile je obviněný vzat do vazby, dochází tak u něho k dočasnému zbavení jeho osobní svobody. I přesto, že se v případě odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody doba trvání vazby do doby výkonu započítává, tak nelze vazbu považovat za výchovný prvek⁴⁹. Důvodem umístění obviněného do vazby může být např. znemožnění se vyhýbání trestního stíhání, maření objasnění věci nebo pokračování, či dokončení trestné činnosti, pro kterou je stíhán.

Vzhledem k tomu, že problematika vazby je velmi rozsáhlá a její výkon závisí na rozhodnutí soudu, nikoliv policejního orgánu, byla v této práci vysvětlena pouze okrajově a dále už nebude rozebírána.

⁴⁶ RŮŽIČKA, M., ZEŽULOVÁ, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*. 1. vydání, Praha 2004, s. 369.

⁴⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání, Praha, 2013, s. 808.

⁴⁸ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*. Plzeň, 2009, s. 169.

⁴⁹ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*. Plzeň, 2009, s. 165

4 Omezení osobní svobody podle „zákona o Policii ČR“

Jak bylo již uvedeno v části omezení osobní svobody obecně, tak „zákon o Policii ČR“ má pouze dva případy omezení osobní svobody a tím je předvedení a dále zajištění a specifickým a zvláštním případem omezení osobní svobody, o kterém však již bylo hovořeno v předchozí kapitole, je pak připoutání.

4.1 Předvedení

Prvním druhem omezení osobní svobody je předvedení, přičemž podle „zákon o Policii ČR“ lze předvést osobu v několika případech, kdy prvním z nich je případ uvedený v ustanovení § 61 odst. 5 „zákona o Policii ČR“, tedy osoba byla řádně vyzvána, aby se dostavila k podání vysvětlení a této výzvě bez dostatečné omluvy nebo závažných důvodů nevyhověla. Z toho tedy vyplývá, že předvedení je právním následkem takového neuposlechnutí a oproti obdobnému institutu podle správního řádu s ním nejsou spojeny žádné formální požadavky, kterými může být například vydání usnesení.⁵⁰

Oprávnění požadovat vysvětlení v tomto případě policejnímu orgánu přísluší z ustanovení § 61 odst. 1 „zákona o Policii ČR“. Zde je uvedeno, že potřebné vysvětlení lze požadovat od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku, případně jeho pachatele, pro vypátrání hledané nebo pohřešované osoby nebo věci, či může přispět k objasnění skutečností důležitých pro přípravu a výkon opatření k zajištění bezpečnosti osoby chráněné podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu⁵¹.

V případě, že se osoba tedy po řádném předvolání bez dostatečné omluvy nedostaví, může být předvedena. Její předvedení pak opět vykonává policejní orgán, o kterém následně sepiše úřední záznam⁵². Jelikož v době předvedení dochází k omezení osobní svobody předváděné osoby je jako při každém omezení potřeba jí řádně poučit o jejích právech a povinnostech, což následně stvrdí svým podpisem v úředním záznamu o předvedení, který musí dále obsahovat osobní údaje omezené osoby a přesné datum, čas a místo, kdy k omezení osobní svobody došlo. S předvedenou osobu je pak v co nejkratší možné době potřeba sepsat úřední záznam o podaném vysvětlení a bez dalších průtahů osobu propustit

⁵⁰ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 233

⁵¹ Soubor zákonů Trestní právo, Praha, 2016, s.547.

⁵² Soubor zákonů Trestní právo, Praha, 2016, s. 548.

na svobodu⁵³, s tím, že dobu propuštění musí taktéž řádně vyznačit do záznamu o předvedení.

Druhým případem, kdy je policista oprávněn osobu předvést je případ, kdy osoba odmítne prokázat totožnost nebo ji prokázat nemůže. Podle ustanovení § 63 „zákona o Policii ČR“ je policista oprávněn požadovat prokázání totožnosti, čímž se rozumí prokázání jména, případně jmen, příjmení, data narození, dále může požadovat také adresu trvalého pobytu, adresu místa pobytu nebo adresy místa bydliště v zahraničí, ale i rodné číslo a státní příslušnost. Rozsah požadovaných údajů je vždy závislý na účelu, pro kterou jsou informace zjišťovány⁵⁴. **Institut prokázání totožnosti lze zařadit mezi zásadní oprávnění, které zákon o policii upravuje.**⁵⁵ V odst. 2 příslušného ustanovení jsou pak přesně taxativně vymezeny osoby, od kterých lze prokázání totožnosti požadovat a tedy od osob podezřelých se spáchání trestného činu nebo správního deliktu, od osob, které se zdržují na místě, kde je předpoklad, že se zdržují cizinci bez povolení opravňující k pobytu v České republice, od osob pobývajících v bezprostřední blízkosti prostoru chráněného Policií ČR nebo na místě, ze kterého lze tento prostor účinně ohrozit, dalšími osobami jsou ty, od kterých je požadováno vysvětlení, odpovídajících popisu hledané nebo pohřešované osoby, vstupujících a vycházejících do policií chráněných prostor nebo objektů a míst, kam je policistou zakázán vstup, od osoby, která má na veřejnosti přístupné zbraň a je důvodná obava, že jí užije k násilí nebo pohrůzce násilí a dalších⁵⁶. V případě, že taková osoba prokázání totožnosti odmítne anebo jí nemůže prokázati i přesto, že jí ze strany policejního orgánu byla poskytnuta přiměřená součinnost, tak je opět policejní orgán ze zákona oprávněn takovou osobu předvést, a to podle ustanovení § 63 odst. 3 „zákona o Policii ČR“. Po předvedení pak policista provede potřebné úkonů ke zjištění totožnosti, kterými může být mimo jiné i snímání daktyloskopických otisků, měření těla nebo také odebírání biologických vzorků k získání biologického vybavení⁵⁷. Zde je však třeba vzít na vědomí, aby úkony, které jsou spojeny například se zjišťováním tělesných znaků, prováděla osoba stejného pohlaví, případně lékař.⁵⁸ Předvedení podle § 63 odst. 3 „zákona o Policii ČR“ musí být však pouze na nezbytně nutnou dobu a ihned

⁵³ Soubor zákonů Trestní právo, Praha, 2016, s. 548

⁵⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 235.

⁵⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 237.

⁵⁶ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem* 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 235.

⁵⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem* 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 236.

⁵⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 244.

poté musí být osoba propuštěna. V případě, že by totožnost nebyla zjištěna ani po uplynutí 24 hodin, musí být osoba propuštěna na svobodu.

V současné době, kdy jde technika dopředu už zpravidla policejní hlídky při výkonu nosí lustrační telefony, v nichž je možnost po zadání potřebných údajů ověřit totožnost na místě, a to přímo v Registru obyvatel, kde mimo údajů k osobě lze nalézt i fotografii, což byl do nedávna velký problém, neboť i přesto, že osoba údaje poskytla nebylo možné v terénu ověřit totožnost podle fotografie a velmi často se stávalo, že osoba sice potřebné údaje uvedla, avšak se nejednalo o údaje této osoby, nýbrž například o údaje sourozence nebo osoby blízké. Jsem toho názoru, že se tím velmi usnadnila práce policistů a poklesl tak i počet předvedených osob podle tohoto ustanovení.

Poslední důvod předvedení podle „zákona o Policii ČR“ je uveden v ustanovení § 65 odst. 3 zákona o Policii. Jedná se o případy, kdy policie využije svého oprávnění získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, čímž se rozumí snímání daktyloskopických otisků, tedy snímání otisků konečku prstů na rukou, či nohou, zjišťování tělesných znaků, měření těla, odebrání biologických vzorků nebo pořizování zvukových, obrazových nebo obdobných záznamů, kterým může být například fonoskopický záznam hlasu.⁵⁹ Tyto údaje jsou podle „zákona o Policii ČR“ oprávnění policisté zajišťovat u osob, které byly obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu, u osob, kterým bylo za tokový čin sděleno podezření nebo jsou již pro takový čin ve výkonu trestu odnětí svobody, dále u osob, kterým bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence a v poslední řadě u osob, po kterých bylo vyhlášeno pátrání a jejich svéprávnost je omezena⁶⁰. I v tomto případě musí být osoba omezena jen na dobu nezbytně nutnou a pak musí být propuštěna na svobodu.

O každém předvedení osoby podle „zákona o Policii ČR“ musí být vždy řádně sepsán úřední záznam⁶¹, který musí obsahovat datum a čas omezení svobody, dále pak v něm musí být uvedeny potřebné osobní údaje omezené osoby, okolnosti omezení a po skončení omezení zde musí být opět vyznačena doba ukončení.

4.2 Zajištění

Druhým ze způsobů omezení osobní svobody podle „zákona o Policii ČR“ je zajištění. Tento druh omezení je spíše pořádkového charakteru a je preventivním opatřením, **jehož**

⁵⁹ ŠKODA, J., VEVEŘA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 249

⁶⁰ ŠKODA, J., VEVEŘA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 246.

⁶¹ Srov. § 61/6 §64/2, § 65/4 zákona o Policii ČR

účelem je chránit zdraví, majetek, řádné plnění úkolů státní správy apod., které jsou bezprostředně ohroženy ⁶² a jedná se o tradiční institut omezení osobní svobody podle policejního práva. Jde o krátkodobé omezení, kdy není osoba omezena na osobní svobodě podle jiného zvláštního zákona a je proto dán některý z důvodů stanovených v příslušných ustanoveních „zákona o Policii ČR“.⁶³ Cílem zajištění je zamezit osobě v jednání, které porušuje veřejný pořádek nebo bezpečnost, případně je třeba pro umožnění získání potřebných důkazů k dalším opatřením.

Ustanovení § 26 a 27 „zákona o Policie ČR“ vymezuje institut tzv. „zajištění“. Jednotlivá ustanovení taxativně vymezují výčet osob, jejich osobní svoboda může být tímto omezením dotčena. Od zadržení osoby podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“ se liší už v tom ohledu, že k zajištění není třeba předchozího souhlasu, ale vždy závisí na konkrétním rozhodnutí policisty, který zajištění provádí, neboť tento pak nese veškerou odpovědnost i pro případ, že by omezení bylo následně vyhodnoceno jako neoprávněné.

Samotné zajištění pak může probíhat bez komplikací nebo při něm může dojít při kladení aktivního, ale pasivního odporu až k použití donucovacích prostředků⁶⁴, k čemuž však dochází zpravidla, že nepostačí, aby osoba byla policistou vyzvána, aby s ním setrvala na určitém místě nebo jej následovala na služebnu. V těchto případech je pak na policistovi, aby vyhodnotil celou situaci a vhodně zvolil, jaký donucovací prostředek užije, aby tím dosáhl sledovaného účelu. Během zákroku však musí vždy postupovat v souladu s ustanovením upravující přiměřenost postupu dle § 11 „zákona o Policii ČR“, tedy aby jeho postup byl přiměřený kladenému odporu.

Podle § 26 odst. 1 písm. a) „zákona o Policii ČR“ má policista oprávnění zajistit osobu, **kteřá svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek**⁶⁵. Smyslem tohoto oprávnění je bránit nežádoucímu jednání osoby, za splnění podmínky, že se jedná o hrozbu bezprostřední.⁶⁶ Velmi důležité je však posoudit škodlivost jednání pro společnost a zvážit, zda jednání osoby už nepřekročilo

⁶² ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 119.

⁶³ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 118.

⁶⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 208-209.

⁶⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 116.

⁶⁶ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 120-121.

mez, kdy by se mohlo jednat o trestný čin, přičemž by osoba v případě, že by byly splněny podmínky podle § 76 „trestního řádu“ byla zadržena, nikoliv zajištěna.

Ustanovení § 26 odst. 1 písm. b) „zákona o Policii ČR“ pamatuje na ty případy, kdy osoba úmyslně znečišťuje nebo poškozujje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu. Veškerá tato jednání však musí probíhat v budově útvaru policie. Zde je třeba podotknout, že znečišťován nebo poškozován nemusí být pouze majetek policie, ale ustanovení se dotýká všech věcí, které se v budově útvaru nachází.⁶⁷ Tohoto ustanovení se využije jen v případě, že takové jednání nenaplní skutkovou podstatu nějakého z přestupků podle zákona č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, neboť pak by při zajištění došlo spíše k využití ustanovení § 26 odst. 1 písm. f) „zákona o Policii ČR“.

Osoba může být také zajištěna v případě, kdy má být předvedena podle jiného právního předpisu, zde dojde k využití zajištění podle ustanovení § 26 odst. 1 písm. c) „zákona o Policii ČR“. Jiným právním předpisem může být například zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád nebo zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). K předvedení pak zpravidla dochází u osob, které se bez dostatečné omluvy nedostavily ve stanovenou dobu k provedení potřebného úkonu. V tomto případě je osoba ihned dána do režimu zajištění podle „zákona o Policii ČR“, což je rozdílné od předvedení podle policejního zákona, neboť aby mohla být osoba zajištěna, musí být nejprve z její strany kladen odbor nebo se musí pokusit o útěk.

Dalším případem zajištění je § 26 odst. 1 písm. d) „zákona o Policii ČR“, ze kterého lze zcela jednoznačně vyvodit, které osoby mohou být podle tohoto ustanovení omezeny na osobní svobodě, se týká osob, jež utekly z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, z ústavní výchovy, předběžného opatření, ochranné výchovy nebo zabezpečovací detence⁶⁸. S přihlédnutím k tomu, že se může jednat o osoby, které mohou být pro okolí nebezpečné, je jejich návrat do uvedených zařízení velice žádoucí. V těchto případech je opět důležité mít na paměti skutečnost, že útekem mohlo dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí.⁶⁹

Zajištění podle § 26 odst. 1 písm. e) „zákon o Policii ČR“ je oproti předchozím druhům zajištění specifické v tom, že navazuje již na předchozí omezení osobní svobody, a to na

⁶⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 121.

⁶⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 116.

⁶⁹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 122.

předvedení, které může být uskutečňováno nejen podle „zákona o Policii ČR“, ale například i podle „trestního řádu“. Aby však mohlo k zajištění takové osoby dojít, musí zde být splněna alespoň jedna z podmínek, kterými je buď případ, že osoba při předvedení klade odpor anebo se pokusí o útěk. Vzhledem k tomu, že v tomto ustanovení není výraz „klást odpor“ blíže specifikováno, je možné zajistit nejen osobu, která klade aktivní odpor, což je například případ, kdy se předváděná osoba aktivně brání, ale i osobu, která odmítá s předvádějícími policisty spolupracovat, tedy klade pasivní odpor.

V policejní praxi nejčastěji užívaným druhem zajištění je zajištění podle § 26 odst. 1 písm. f) „zákona o Policii ČR“. V tomto případě lze zajistit takovou osobu, která **byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo bránit řádnému objasnění věci**⁷⁰. Většinou se jedná o případy, kdy je osoba zajištěna poté, co spáchala nebo ještě páchá skutek, který naplňuje znaky přestupku. Jak však ze samotného ustanovení vyplývá, tak není třeba, aby osoba byla přistižena při jednání přímo policisty, ale může být přistižena jakoukoliv osobou. Ve většině případů je touto osobou svědek události anebo pak zpravidla osoba poškozená, které daným skutkem byla způsobena újma. Další podmínkou pro to, aby k zajištění vůbec mohlo dojít a jak vyplývá z definice je pak existence důvodné obavy v pokračování anebo maření řádného objasnění věci, čímž může být například ničení stop nebo ovlivňování svědků, jež byli přítomni protiprávního jednání⁷¹. Převážně je však využívána obava z pokračování, neboť samotné objasňování správních deliktů je oproti trestnímu řízení mnohem jednodušší. Je proto vždy opět na posouzení konkrétního případu a osoby pachatele, zda je třeba jej zajistit, či nikoliv. V tomto případě je pak potřeba, aby si policista zjistil trestní minulost pachatele nebo se například pokusil zjistit co nejvíce informací od svědků události nebo dalších účastníků a mohl tak posoudit, zda oprávnění zajistit osobu využije.

Zajistit podle ustanovení § 26 odst. 1 písm. g) „zákona o Policii ČR“ lze jen osobu, která není trestně odpovědná, což je ten, **kdo v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku**⁷² anebo ten **kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání**⁷³ a taková osoba byla přistižena při jednání majícím znaky trestného činu. Stejně jako u předchozího ustanovení

⁷⁰ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 116.

⁷¹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 123.

⁷² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář.* 2. vydání, Praha, 2012, s. 366.

⁷³ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář.* 2. vydání, Praha, 2012, s. 369.

zde musí být naplněna ještě důvodná obava pokračování v takovém jednání anebo obava z maření řádného objasnění věci. Opět z praxe lze říci, že tohoto ustanovení se zpravidla využívá u osob, které nejsou trestně odpovědné s ohledem na jejich věk, což podle úpravy de lege lata jsou osoby mladší 15 let, neboť posuzování Nepříčetnosti podle § 26 trestního zákoníku nepřísluší policejnímu orgánu, nýbrž znalci.

Poslední dvě formy zajištění se věnují zajištění osob nezletilých, tedy osob mladších 18 let. V souladu s ustanovením § 26 odst. 1 písm. h) „zákona o Policii ČR“ je možné nezletilého zajistit v případech jeho navrácení zákonnému zástupci nebo do rodičovské nebo obdobné péče. Tohoto ustanovení se v praxi nejčastěji využívá v případě, kdy chovanci utečou z různých výchovných nebo diagnostických ústavů, kam byli umístěni na základě soudních rozhodnutí.

V posledním ustanovení, kterým je § 26 odst. 1 písm. i) „zákona o Policii ČR“ zákon pamatuje na případy, kdy zajišťujícím nebude příslušník Policie ČR, nýbrž příslušník zahraničního bezpečnostního sboru. Ten může zajistit nezletilou osobu v případě, že byla dopadena na základě pronásledování, které prováděl právě příslušník zahraničního sboru podle § 92 „zákona o Policii ČR“. Podmínky přeshraničního pronásledování jsou stanoveny mezinárodní smlouvou a upravuje jí několik zákonů. Jedná se o velmi rozsáhlou problematiku, tudíž v této práci se jí nebudu dále zabývat. Toto oprávnění nabylo účinnosti dne 1.1.2014 a bylo přijato na základě zákona č. 105/2013 Sb., zákon o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o mezinárodní a justiční spolupráci ve věcech trestních.

Společné pro jednotlivé druhy zajištění podle § 26 odst. 1 „zákona o Policii ČR“ je podmínka, že osoba omezená na osobní svobodě, musí být propuštěna, pominou-li důvody pro její omezení, a to nejpozději do 24 hodin, což je zákonná lhůta, kterou nelze přesáhnout. Výjimkou jsou pak případy, kdy se v průběhu šetření zjistí, že se ve věci jedná o trestný čin, v tuto chvíli je pak zajištění ukončeno a osoba se stává osobou zadrženou podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“ a začíná běžet nová lhůta pro její omezení, tedy maximální lhůta 48 hodin. K změně omezení dochází plynule, neznamená to tedy, že by byla osoba fyzicky propuštěna na svobodu a následně znovu zadržena.

Případy, kdy zajištěným má být cizinec, se zákon o Policii České republiky zabývá v samostatném ustanovení a to § 27. Důležité je vymezit, koho lze za cizince považovat, je to tedy fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, a to včetně občanů

Evropské unie⁷⁴. V § 27 odst. 1 „zákona o Policii ČR“ je uvedeno, že zajistit lze jen takovou osobu cizince, který se dopustil jednání, na jehož základě mu pak může být ukončen pobyt na území České republiky nebo následkem takového jednání proti němu může být zahájeno řízení o správním vyhoštění. Dále pak lze zajistit osobu, proti které již bylo takové řízení zahájeno a lze ji omezit podle jiného právního předpisu nebo osobu cizince, která má být již vyhoštěna na základě vykonatelného rozhodnutí. Posledním případem, kdy lze cizince zajistit je v případě, že existuje důvod mít za to, že cizinec neoprávněně pobývá na území České republiky nebo na její území neoprávněně vstoupil. Ve všech těchto případech pak policejní orgán bezodkladně vyrozumí takový orgán, který rozhoduje o správním vyhoštění nebo o ukončení pobytu na území České republiky, kterým může být nejen Ministerstvo vnitra, ale i příslušný útvar policie⁷⁵, taková povinnost mu plyne z druhého odstavce téhož ustanovení. Doba zajištění pak závisí na splnění povinnosti takového orgánu doručit cizinci rozhodnutí. Rozhodnutí se může týkat ukončení pobytu nebo zahájení řízení o správním vyhoštění. Při omezení osobní svobody je však velmi důležité, z jakého důvodu byla osoba omezena, neboť zákon uvádí dvě lhůty pro maximální dobu zadržení. Lhůta 24 hodin platí pouze pro zajištění podle § 27 odst. 1 „zákona o Policii ČR“, podle § 27 odst. 2 „zákona o Policii ČR“ je pak lhůta 48 hodin, z čehož vyplývá, že v případech, kdy je osoba omezena podle obou odstavců, tak na zajištění má policejní orgán maximální dobu 48 hodin.

Problematiku pobytu cizinců na území ČR řeší zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a změně některých zákonů.

⁷⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 127.

⁷⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 131.

5 Výkon omezení a ukončení omezení

Během omezení osobní svobody je velmi důležité dodržovat zákonné podmínky a důvody pro samotné omezení, které v případě, že tak učiní policejní orgán, vyplývají jak z “trestního řádu“, tak ze „zákona o Policii ČR“, ale aby omezení mohlo být zcela legitimní, musí být postupováno navíc podle jednotlivých interních aktů Policie ČR, které jsou s nimi spjaty a policista, který samotné omezení osobní svobody provádí se tak vyhnul jakémukoliv možnému postihu. Avšak právě problematika interních aktů je jedním z nejzásadnějších problémů, neboť dochází k jejich častým změnám, které pak policistům jejich práci spíše stěžují, než aby tomu bylo naopak. Jakékoliv procesní pochybení může mít za následek uniknutí pachatele spravedlivému potrestání, což je nejen pro policejní orgán, ale i pro společnost celkově velmi nežádoucí.

Tato kapitola bude věnována obecnému postupu policejního orgánu, který následuje bezprostředně poté, co se policista rozhodne osobu omezit na osobní svobodě až do doby ukončení takového omezení. Každé omezení osobní svobody je odlišné, tudíž neexistuje žádný přesný návod, jakým způsobem ho provést, ale je vždy důležité dodržovat ty nejzákladnější zásady, a to ať už se jedná o případ, kdy se omezený následně umísťuje na policejní cely, či nikoliv nebo je pouze eskortován k příslušnému orgánu.

Velmi důležitou roli v tomto případě opět hraje „zákona o Policii ČR“ a to především ustanovení § 24, který se v obecné rovině zabývá omezením osobní svobody. Podle tohoto ustanovení nesmí být osoba, která byla omezena na osobní svobodě mučena a nesmí s ní být zacházeno krutě, nelidsky, nesmí být ponižována a musí být respektována její lidská důstojnost, což už vyplývá ze základních povinností policisty dané mu zákonem o Policii ČR v ustanovení § 9, ale i čl. 7 Listiny. Stejně tak je třeba vždy mít na paměti přiměřenost postupu, která je v zákoně o Policii ČR upravena § 11 tak, aby zásah do práv a svobod nepřekročil míru nezbytnou, neboť jak bylo v této práci již uvedeno, omezení osobní svobody je velkým a závažným zásahem do práv a svobod. Avšak ne vždy je podle těchto zásad postupováno a na tyto případy zákon pamatuje také, kde policistovy ukládá povinnost provést opatření k zamezení takovému zacházení⁷⁶. Další, velmi důležitou povinností policisty po omezení osoby na osobní svobodě je její poučení o jejich právech a povinnostech, která mu je uložena v § 13 „zákona o Policii ČR“, ale

⁷⁶ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 109.

také o zákonných důvodech omezení osobní svobody. Mezi základní práva osoby pak patří možnost vyrozumění kohokoliv o skutečnosti, že k omezení došlo. Zde je několik výjimek v případě, že je omezenou osobu nezletilec s omezenou svéprávností je třeba vyrozumět zákonného zástupce, případně opatrovníka. Je-li omezena osoba mladší 15 let pak i orgán sociálně právní ochrany dětí. Pokud dojde k omezení osobní svobody vojáka, který je v té době v činné službě, je třeba vyrozumět Vojenskou policii. Dalšími právy jsou pak zajištění si právní pomoci na vlastní náklady a lékařské ošetření nebo vyšetření. O všech těchto právech a povinnostech je třeba osobu po jejím omezení poučit, a to co nejdříve to okolnosti dovolí, aby se tak předešlo případným sporům o krácení práv omezeného.

Neméně důležité z pohledu policisty je pak myslet na bezpečnost, a to jak svojí, tak i na bezpečnost omezené osoby, která bohužel v některých situacích jedná velmi zkratovitě a bez racionálního myšlení. Aby tak nedošlo k nežádoucím situacím je policista oprávněn k provedení prohlídky osoby nebo osobní prohlídky. Ač se zdá, že by se mohlo jednat o stejný úkon, tak tomu tak není a je třeba vysvětlit patřičné rozdíly. Oprávnění provést prohlídku plyne policistovi opět ze „zákona o Policii ČR“ a to z § 35 odst. 2, kde je přímo uvedeno, že **policista je oprávněn provést prohlídku osoby a odebrat jí zbraň, pokud osobní svoboda osoby má být omezena**. Už ze samotného znění vyplývá, že není pro využití tohoto oprávnění rozhodující druh omezení, tedy jestli se jedná o zajištění, zadržení, zatčení nebo jen předvedení a podobně nebo jestli jde o omezení osobní svobody podle „trestního řádu“ nebo zákona o Policii České republiky. **Prohlídkou osoby podle tohoto zákona se rozumí prohlídka osoby pomocí fyzických kontaktů, přímé pozorování odhaleného těla a prohlídka oděvu a věcí, které má osoba u sebe. Podmínkou však je, že takovou prohlídku může provést pouze osoba stejného pohlaví⁷⁷**. Oproti tomu oprávnění provést osobní prohlídku vyplývá z ustanovení § 82 odst. 3 a 4 „trestního řádu“. Aby však tohoto oprávnění mohlo být využito, musí existovat důvodné podezření, že osoba má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, v tomto případě se využije § 82 odst. 3 „trestního řádu“. Tohoto ustanovení se však může užít i u osob, které nejsou omezeny na osobní svobodě. Oproti tomu výkon osobní prohlídky podle § 82 odst. 4 „trestního řádu“ přímo vyžaduje, aby osoba byla buď zadržená, zatčená nebo byla osobou, která se bere do vazby a je zde podezření, že má u sebe zbraň případně věc,

⁷⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem 2. vydání, Plzeň, 2013, s. 337.

kteřou by mohla ohrozit sebe nebo jiného na zdraví nebo životě. Takovou věcí můžou být např. omamné látky, jedovaté látky, ale i obušek nebo provaz⁷⁸.

Jakmile tedy dojde ke splnění všech těchto základních zásad, je třeba o všech provedených úkonech sepsat úřední záznam, který musí obsahovat všechny důležité okolnosti omezení osobní svobody, dále pak osobní údaje omezeného, s řádným vyznačením doby omezení. V záznamu pak musí být uvedeny věci, které měl omezený v době omezení u sebe pro případné nesrovnalosti. Toto společně s poučením o všech právech a povinnostech omezený stvrdí svým podpisem stejně tak jako policista, který záznam vyhotoví. Poté bude následovat buď provedení potřebných úkonů, po nichž bude omezený propuštěn na svobodu, a to vyznačením doby propuštění do příslušného záznamu o omezení osobní svobody, kde omezený svým podpisem potvrdí převzetí odebraných věcí anebo jeho umístění do policejní cely, které se využívá v případě, kdy před provedením potřebných úkonů s omezenou osobu je potřeba provést ještě jiné úkony a je potřeba zajistit tak osobě nepřetržité střežení.

V případě, že je potřeba umístit osobu do policejní cely, je policista i o tomto úkonu povinen sepsat úřední záznam o umístění osoby do policejní cely, který společně s osobou předá policistovi vykonávající ostrahu cel. Tento policista potvrdí předávajícímu policistovi převzetí osoby a věcí v protokolu o zadržení, zatření nebo v úředním záznamu o zajištění osoby nebo předvedení osoby či v jiném úředním záznamu. Od této chvíle, jakmile je s osobou potřeba provést jakýkoliv úkon mimo policejní cely je k tomu potřeba písemnou žádost o vydání osoby, kde se opět zaznamená datum a čas jejího vydání a v případě znovu umístění, tak i časové údaje vrácení. V případě, že má být osoba propuštěna na svobodu, musí být taktéž písemně vyhotoveno rozhodnutí o propuštění z policejní cely, kde je vyznačena doba omezení osobní svobody a jeho ukončení.

Další možnou variantou je pak provedení eskorty osoby do vazební věznice nebo její předání k příslušnému soudu, státnímu zastupitelství nebo jinému správnímu orgánu, kdy omezení osoby se ukončí převzetím osoby tímto orgánem, datum a čas se vyznačí v záznamu.

⁷⁸ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání, Praha, 2013, s. 1116.

Ve všech těchto případech je dobré mít na paměti, že od doby omezení do doby propuštění, je za osobu odpovědný policista, který osobu omezil nebo pak policisté provádějící její eskortu, případně policista vykonávající ostrahu cel.

6 Kvantitativní indikátor četnosti osob omezených na osobní svobodě s ohledem k teritoriálnímu území Ústí nad Labem

Pro faktickou představu využití všech možných institutů omezení osobní svobody z pohledu policejního orgánu jsem si vybrala teritoriální území Územního odboru Ústí nad Labem, kam dle místní příslušnosti spadá i Obvodní oddělení Ústí nad Labem, kde jsem služebně zařazena. Ústí nad Labem patří pod Krajské ředitelství Ústeckého kraje. Ukazatel četnosti však zahrnuje i ostatní útvary policie Územního odboru Ústí nad Labem, kam mimo mé působíště spadají i další Obvodní oddělení a to Chlumecko, Neštětice, Střekov, Trmice, Všebořice a Krásné Březno, dále je zde zahrnuto i Oddělení hlídkové služby, Dopravní inspektorát, 1. a 2. Oddělení obecné kriminality a Oddělení hospodářské kriminality.

Informace byly získány z informačního systému Evidence trestního řízení (dále jen „ETR“), kdy se jedná o informační systém sloužící pro potřeby Policie České republiky a je v něm evidováno nejen trestní, ale i přestupkové řízení a další agenda potřebná pro činnost policie.

Pro další využití v mé bakalářské práci byla z ETR získána data týkající se omezení osobní svobody v období od 1.1.2016 do 31.12.2016.

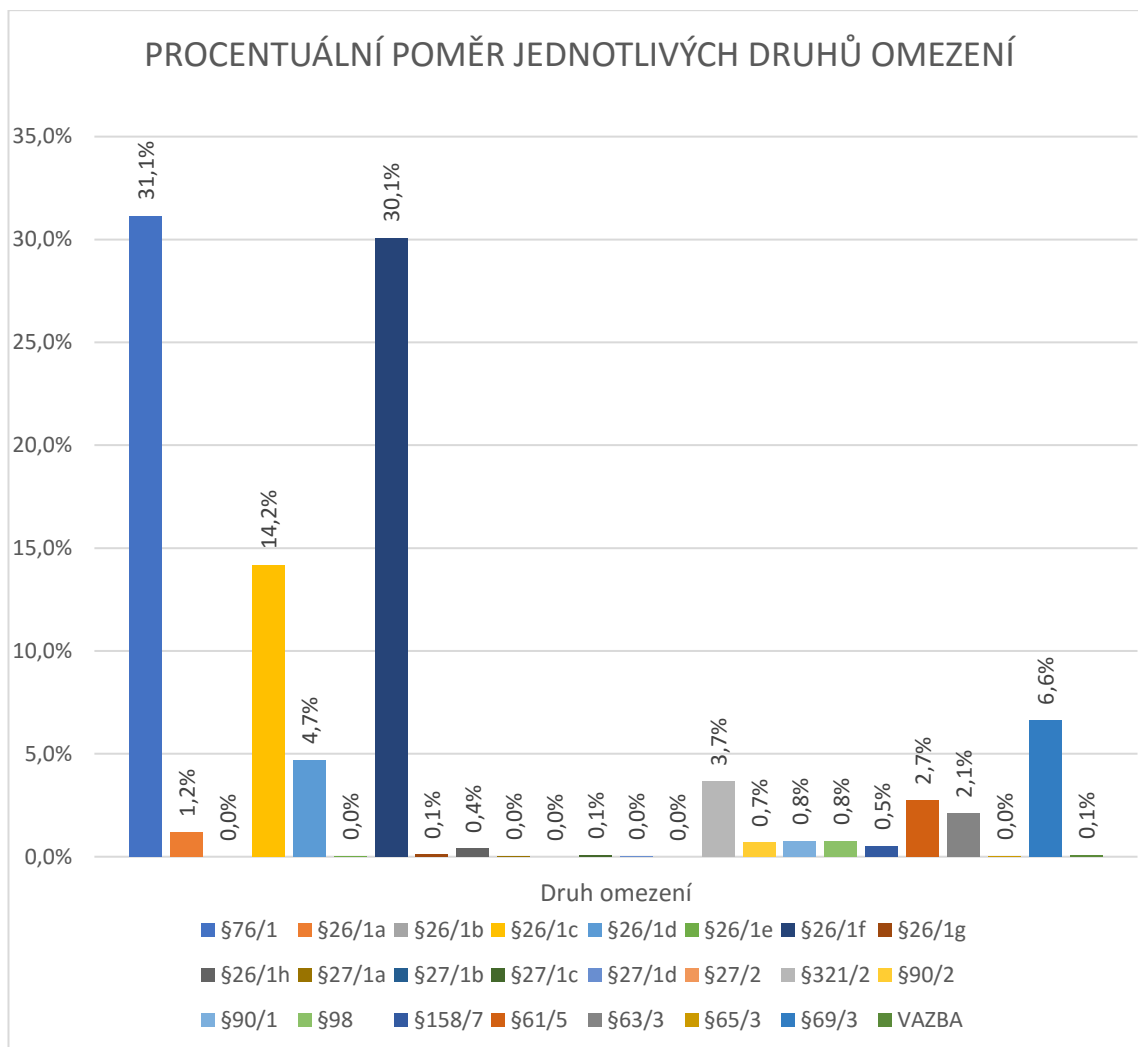
Tabulka č. 1 Přehled omezených osob na teritoriálním území Ústí nad Labem

DI	OOP CHL	OOP NE	OOP ÚL	OOP STŘ	OOP TRM	OOP VŠ	OOP KB	OHS	OOK 1	OOK 2	OHK	CELKEM	%	
§ 76/1	3	42	65	274	51	81	39	46	223	14	3	0	841	31,1%
§26/1A	0	2	2	15	0	3	1	2	7	0	0	0	32	1,2%
§26/1B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
§26/1C	0	2	4	46	3	77	6	1	233	0	11	0	383	14,2%
§26/1D	0	2	6	31	9	23	1	18	37	0	0	0	127	4,7%
§26/E	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0%
§26/1F	1	26	53	275	44	55	66	48	244	0	0	0	812	30,1%
§26/1G	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	3	0,1%
§26/1H	0	1	1	3	1	0	1	1	3	0	0	0	11	0,4%
§27/1A	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0,0%
§27/1B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
§27/1C	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	0,1%
§27/1D	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0%
§27/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
§ 321/2	0	6	13	18	16	8	0	11	27	0	0	0	99	3,7%
§90/2	0	1	4	4	2	4	0	0	2	0	2	0	19	0,7%
§90/1	0	3	4	4	3	2	0	0	3	0	2	0	21	0,8%
§98	0	0	9	7	2	2	0	0	1	0	0	0	21	0,8%
§158/7	0	1	3	3	4	1	0	0	1	1	0	0	14	0,5%
§61/5	0	0	2	16	2	6	0	2	46	0	0	0	74	2,7%
§63/3	0	0	0	19	0	2	2	1	33	0	0	0	57	2,1%
§65/3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0%
§69/3	0	11	11	50	11	19	4	25	47	1	0	0	179	6,6%
VAZBA	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0,1%
CELKEM	4	97	178	768	151	284	120	155	910	16	18	0	2701	100,0%

Na základě těchto dat bylo zjištěno, že na území Ústí nad Labem bylo za rok 2016 celkově omezeno 2.701 osob. Z praxe však mohu uvést, že výraz omezeno 2.701 osob není až tak pravdivý, neboť je velké množství osob, které páchají trestnou činnost opakovaně, a to až do této doby, než jdou do výkonu vazby případně do VTOS. Během své praxe jsem se nejednou setkala i s případem, kdy byla osoba omezena na osobní svobodě během jednoho dne vícekrát.

Ze získaných údajů je možné vyčíst, které instituty omezení osobní svobody jsou nejčastěji využívány a které takřka nikoliv. Tento přehled je pouze z území města Ústí nad Labem, ale dle mého názoru poměr jednotlivých institutů bude po celém území ČR takřka obdobný, avšak s rozdílnými počty.

Graf č. 1 Procentuální poměr jednotlivých druhů omezení

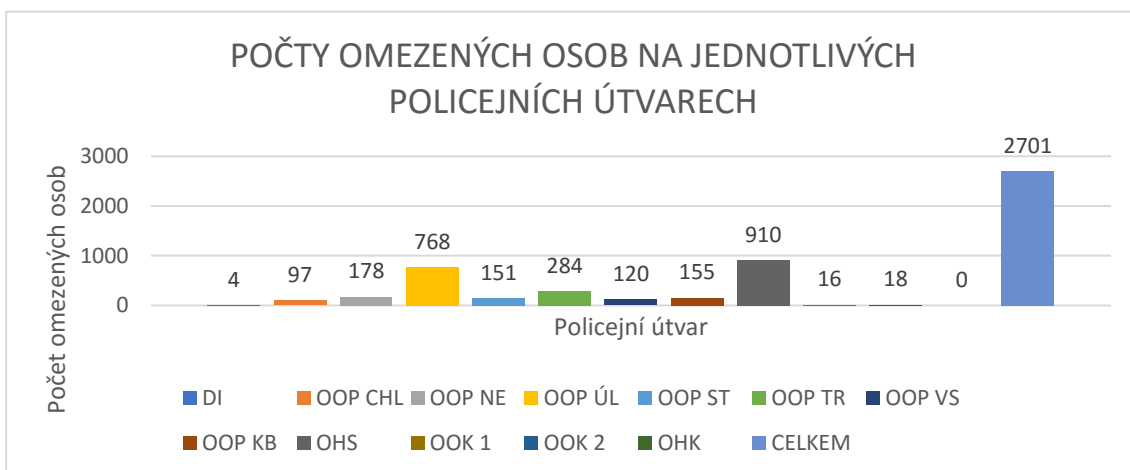
Z mnou získaných údajů lze tedy dovodit, že nejčastěji využívaným druhem omezení osobní svobody v Ústí nad Labem za rok 2016 byl institut zadržení podezřelého podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“ (viz graf č. 1) s výsledným počtem 841 osob a z toho nejvíce jich bylo zadrženo ve služebním obvodu Obvodního oddělení Ústí nad Labem. Stejně tak tomu bylo i u druhého nejvyužívanějšího institutu, kterým je zajištění podle § 26 odst. 1 písm. f) „zákona o Policii ČR“, kdy z celkových 812 zajištěných osob jich bylo tímto obvodním oddělením zajištěno 275. Z těchto výsledků lze tedy usuzovat, že nejčastěji k omezení osobní svobody dochází u osob, které jsou chyceny při činu, či bezprostředně poté, a to ať už se jedná o trestné činy nebo správní delikty.

Dále lze pak ze zjištěných údajů vyčíst, že téměř nevyužity jsou některé druhy zajištění podle „zákona o Policii ČR“ týkající se osob, které v budově útvaru policie znečišťují nebo poškozují majetek nebo uráží policistu nebo jinou osobu, což je omezení podle

ustanovení § 26 odst. 1 písm. b) „zákonu o Policii ČR“ a od 1.1.2014 nově účinný institut zajištění uvedený v § 26 odst. 1 písm. i) „zákonu o Policii ČR“, tedy zajištění mladistvé osoby, která byla dopadena při pronásledování zahraničním příslušníkem. Takřka nevyužívané je také zajištění cizince podle § 27 „zákonu o Policii ČR“. Zde je však třeba brát velký zřetel na to, že většinu úkonů ve spojitosti s cizinci provádí Odbor cizinecké policie, který však spadá pod krajské ředitelství, tudíž v tomto přehledu není zahrnut.

Je třeba také zmínit, že z ETR není možné zjistit počty zadržených osob podle § 76 odst. 2 „trestního řádu“, neboť informace o tom, že byla před zadržením podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“ osoba zadržena jinou osobu než policejním orgánem, se pouze informativně zapíše do úředního záznamu, neboť lhůta pro propuštění osoby na svobodu je započítávána až od doby zadržení policejním orgánem.

Graf č. 2 Počty omezených osob na jednotlivých policejních útvarech

Ze zjištěných dat je také možné porovnat, jaké oddělení omezilo nejvíce osob v celkovém součtu. Na Územním odboru Ústí nad Labem je to Oddělení hlídkové služby (viz. graf č. 2). Zde je třeba připomenout, že je to právě Oddělení hlídkové služby, které má svoji působnost na celém území Ústí nad Labem a zpravidla vyjíždí k naléhavým případům společně s hlídkou základního útvaru. Naproti tomu Oddělení hospodářské kriminality ve sledovaném období neomezilo žádnou osobu na osobní svobodě.

6.1 Kazuistika

Popisované případy jsou skutečné a jedná se o několik případů omezení osobní svobody ze strany základního útvaru Obvodního oddělení Ústí nad Labem. Je popsán postup policejní hlídky především od začátku omezení osobní svobody do jeho ukončení s tím, že je uveden i potřebný spisový materiál, který je potřeba vypracovat k samotnému omezení osobní svobody. Uvedené případy jsou anonymizovány.

Příklad č. 1

Na linku 158 bylo oznámeno, že v ulici Střížovická, Ústí nad Labem došlo k vloupání do garáže rodinného domu, kde bylo odcizeno jízdní kolo, a pachatel z místa na odcizeném kole odjel. Na místo byla vyslány policejní hlídky Oddělení hlídkové služby a základního útvaru Obvodní oddělení Ústí nad Labem. Prostřednictvím radiostanice se hlídky domluvily, že policisté základního útvaru pojedou na místo skutku, kde zjistí potřebné informace k odcizenému jízdnímu kolu a pachateli a hlídka Oddělení hlídkové služby provede propátrání okolí. Policisté se tedy spojili s oznamovatelem věci, který jim potřebné informace poskytl, a tyto byly předány prostřednictvím radiostanice všem hlídkám v Ústí nad Labem. Druhá hlídka Obvodního oddělení Ústí nad Labem, která vykonávala téhož dne pomocnou hlídku dozorčího útvaru v rámci prověřování dalšího oznámení, projížděla ulicí Moskevská, Ústí nad Labem, přičemž si povšimla muže jedoucího na kole, který odpovídal popisu pachatele a rovněž kolo, na kterém jel, odpovídalo popisu odcizeného kola. Muž byl tedy hlídkou vyzván k prokázání totožnosti, s tím, že se pokusil z místa odjet. Hlídka jej začala pronásledovat, přičemž ho opakovaně vyzvala, aby zastavil, což muž následně učinil. Poté, co prokázal svoji totožnost, byl v muži zjištěn M.K. a ten byl dotazován k původu jízdního kola, k jehož krádeži se později doznal. Vzhledem k tomu, že se ve věci jednalo o přečin Krádež podle § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, tak byl muž podle ustanovení § 76 odst. 1 „trestního řádu“ zadržen, Policisté muže ihned poučili o právech a povinnostech a stejně tak i o zákonných důvodech omezení, poté u muže provedli bezpečnostní prohlídku, zda u sebe nemá zbraň a poté jej eskortovali na policejní cely. Před umístěním podezřelého na policejní celu byla provedena osobní prohlídka. Policisté následně ve věci vyrozuměli dosahového státního zástupce, který dal souhlas se zadržením. O zadržení byla na žádost podezřelého vyrozuměna i jeho družka. Následně byly ve věci provedeny potřebné úkony a poté, co byl podezřelý vyslechnut na Protokol o výsledku podezřelého bylo vydáno Rozhodnutí o propuštění osoby z policejní cely a podezřelý byl propuštěn na svobodu, přičemž mu byly vráceny všechny jeho věci, o kterých nebyla pochybnost, že jsou jeho majetkem.

Spisový materiál sepsaný v souvislosti s omezením osobní svobody:

Protokol o zadržení osoby podezřelé podle § 76/1 „trestního řádu“

Protokol o výslechu osoby zadržené ve smyslu § 76 odstavce 3 „trestního řádu“

Úřední záznam o umístění osoby do policejní cely

Rozhodnutí o propuštění osoby z policejní cely

Případ č. 2

Na Obvodním oddělení Ústí nad Labem byl prověřován přečin Krádež podle § 205 odst. 1 a) trestního zákoníku, ze kterého byl důvodně podezřelý J.N. Uvedenému byla zaslána Výzva k podání vysvětlení, kterou si převzal, avšak ve stanovenou dobu se nedostavil, aniž by se omluvil. Následně byl J.N. telefonicky kontaktován a byl s ním domluven náhradní termín výslechu. J.N. se opětovně bez dostatečné omluvy nedostavil a z tohoto důvodu hlídka Obvodního oddělení Ústí nad Labem během hlídkové činnosti muže kontrolovala a tento byl následně podle § 158 odst. 7 „trestního řádu“ předveden k výslechu. Při jeho předvedení byl J.N. poučen o svých právech a povinnostech a o zákonném důvodu jeho omezení. Se jmenovaným byl následně proveden výslech a poté byl jmenovaný propuštěn na svobodu.

Spisový materiál:

Úřední záznam o předvedení osoby

Závěr

Hlavním cílem práce byla teoretická analyticko-syntezující reflexe vybraných forem omezení osobní svobody, které legitimně využívají orgány Policie ČR, neboť pro jejich správnou aplikaci v praxi je důležitá důkladná znalost především primárních podmínek příslušného oprávnění, tak, aby nedošlo k excesu, který by v konečném důsledku mohl mít pro omezujícího policistu velmi závažný následek.

Úvodní část práce vymezuje základní pojmosloví a východiska zkoumané oblasti. Svobodě člověka je kladen takový důraz, který si vyžaduje její ochranu ústavním pořádkem České republiky, ke kterému neodmyslitelně patří Listina základních práv a svobod, kdy na těchto základních pramenech práva jsou v ostatních právních normách tyto svobody zakotveny a je o tyto pevně opíráno.

Další část práce byla věnována podrobnějšímu rozboru jednotlivých institutů, jež byly rozděleny do dvou částí podle zákona, kterými jsou upraveny. V první řadě byly rozebrány jednotlivé instituty omezením podle „trestního řádu“, do kterých byl zahrnut jen okrajově i specifický druh omezení osobní svobody, jímž je vazba a po níž následovaly instituty omezení podle „zákonu o Policii ČR“. V této části byl popsán a rozebrán průběh samotného výkonu omezení osobní svobody a jeho ukončení, které se u jednotlivých druhů omezení liší, což bylo vedlejším cílem práce.

V závěrečné části práce byla využita data získána v policejním informačním systému Evidence trestního řízení, z nichž byl následně vytvořen kvantitativní ukazatel četnosti omezených osob na osobní svobodě věcně a místně příslušnými policejními orgány Územního odboru Ústí nad Labem za sledované období roku 2016. Na základě zjištěných údajů lze dovodit, že mezi nejvyužívanější oprávnění omezení osobní svobody patří zadržení podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“ a zajištění podle § 26 odst. 1 písm. f) „zákonu o Policii ČR“.

Hlavní cíl, kterým byl analyticko-syntezující rozbor jednotlivých institutů omezení osobní svobody byl naplněn a stejně tak tomu bylo i u vedlejšího cíle, týkajícího se rozboru výkonu omezení a jeho ukončení. Veškeré cenné poznatky získané při zpracování práce budou do budoucna aplikovány a využívány v rámci policejní praxe.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V. *Ústavní systém České republiky*. Praha: Prospektrum, 2002. 568 s. ISBN 80-7175-0778
2. HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Zákon o policii České republiky*. Praha: Eurounion, 1999, 208 s. ISBN 80-85858-82-7
3. JELÍNEK, J. et al. *Trestní právo procesní*. Praha: Linde Praha, 2007. 749 s. ISBN 978-80-7201-630-3
4. NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. et al. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0
5. RŮŽIČKA, M., ZEŽULOVÁ, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*. Praha: C. H. Beck, 2004. 832 s. ISBN 80-7179-817-7
6. ŠÁMAL, P. et al. *Trestní řád I. § 1 až 156*. Praha: C. H. Beck, 2013. 1920 s. ISBN 978-80-7400-465-0
7. ŠÁMAL, P. et al. *Trestní řád II. § 158 až 314s*. Praha: C. H. Beck, 2013. 1844 s. ISBN 978-80-7400-465-0
8. ŠÁMAL, P. et al. *Trestní řád III. § 315 až 417*. Praha: C. H. Beck, 2013. 924s. ISBN 978-80-7400-465-0
9. ŠÁMAL, P. et al. *Trestní zákoník I. § 1 až 139*. Praha: C. H. Beck, 2012. 1464 s. ISBN 978-80-7400-428-5
10. ŠÁMAL, P. et al. *Trestní zákoník II. § 140 až 421*. Praha: C. H. Beck, 2012. 2136 s. ISBN 978-80-7400-428-5
11. ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3
12. VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Praha: C. H. Beck, 2014. 483 s. ISBN 978-80-7400-543-5
13. Soubor zákonů Trestní právo. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 574 s. ISBN 978-80-7380-622-4

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464 s. Dostupné také z: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=2009&typeLaw=za kon&What=Rok&stranka=15>>. ISSN 1211-1244
2. ČESKO. Zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení ÚSTAVY ČESKÉ REPUBLIKY jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 5-16. Dostupné také z: <<https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>.
3. ČESKO. Zákon č. 2 ze dne 16. prosince 1992 Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 17-23. Dostupné také z: <<https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.
4. ČESKO. Zákon č. 209 ze dne 18. března 1992 Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 41, s. 1073-1084. Dostupné také z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-209>>.
5. ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním (trestní řád). In *Sbírka zákonů České republiky*. 1961, částka 66, s. 513-576. Dostupné také z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>.

6. ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky (zákon o Policii České republiky). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

Dostupné také z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/hledani?text=273%2F2008>>.

Judikatura

1. Rozhodnutí Ústavního soudu ČR ze dne 18.11.2001 sp.zn. I ÚS 183/01.

Ostatní zdroje

1. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009, o plnění úkolů v trestním řízení (platný od 22.4.2009, poslední den platnosti 27.5.2013 – byl zrušen dokumentem č. 103/2013)
2. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách (platnost ode dne 1.1.2010)
3. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení (platnost ode dne 28.5.2013)

Seznam zkratk

RO	registr obyvatel
ČR	Česká republika
Listina	Listina základních práv a svobod
OSPOD	orgán sociálněprávní ochrany dětí
PČR	Policie České republiky
TŘ	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
Úmluva	Evropská Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
Ústava	Ústava České republiky
VTOS	výkon trestu odnětí svobody
ZoP	zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 Přehled omezených osob na teritoriálním území Ústí nad Labem

Graf 1 Procentuální poměr jednotlivých druhů omezení

Graf 2 Počty omezených osob na jednotlivých útvarech ÚO Ústí nad Labem

Seznam příloh

Příloha I Úřední záznam o předvedení osoby

Příloha II Úřední záznam o zajištění osoby

Příloha III Protokol o zadržení osoby podezřelé

Příloha IV Úřední záznam o umístění osoby do policejní cely

Přílohy

Příloha I

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Územní odbor Ústí nad Labem
Obvodní oddělení Ústí nad Labem
Masarykova 47, 400 01 Ústí nad Labem

Č. j. KRPU- /TČ-2014-041013

Ústí nad Labem
Počet stran: 60

Úřední záznam o předvedení osoby

Dne v hod. v Ústí nad Labem byl(a) podle § 158 odst. 7 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

předveden(a):

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Místo narození: okres:

Rozený(á):

Státní příslušnost:

Doklad:

Trvalý pobyt:

Současný pobyt:

Adresa pro účely doručování:

neboť

- předvedená osoba se bez dostatečné omluvy nedostavila k podání vysvětlení, ačkoliv byla řádně předvolána.

Okolnosti předvedení:

Předvedení provedl a osobu poučil:

Podle § 35 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, **byla** provedena prohlídka předvedené osoby, kterou provedl:

Při prohlídce **nebyla** nalezena zbraň.

Předvedená osoba **nežádá** podle § 24 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, o vyrozumění osoby:

Nebyly dány důvody nevyrozumění podle § 24 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Předvedená osoba **nevyužila** práva na poskytnutí součinnosti k zajištění právní pomoci na vlastní náklady podle § 24 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Předvedená osoba **nevyužila** práva na ošetření či vyšetření podle § 24 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Předvedená osoba **nebyla** omezena ve volném pohybu připoutáním podle § 25 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Potvrzuji správnost záznamu a převzetí poučení:

Předvedené osobě **nebyla** poskytnuta strava.

Předvedená osoba **nebyla** umístěná v policejní cele.

Předvedení osoby bylo ukončeno dne v hod. propuštěním osoby.

Úřední záznam zpracoval:

Práva osoby omezené na svobodě

V případě zadržení, zatčení, zajištění, předvedení od okamžiku omezení na svobodě Policií České republiky máte tato práva:

- právo na respektování vaší lidské důstojnosti, a aby na vás nebyl činěn neoprávněný fyzický ani psychický nátlak,
- právo kontaktovat právního zástupce a právo na poskytnutí právní pomoci,
- právo na lékařské ošetření určeným lékařem a vyšetření lékařem dle své volby,
- právo být informován o dalším předpokládaném úředním postupu a předpokládaném trvání omezení vaší svobody, o důvodech omezení vaší osobní svobody,
- právo na poučení o vašich právech a povinnostech,
- právo být vyslechnut,
- právo odepřít výpověď,
- právo být ihned propuštěn, pominou-li důvody omezení vaší svobody.

V případě vašeho omezení na svobodě umístěním do policejní cely máte dále tato práva:

- právo na poskytnutí stravy,
- právo na přiměřený spánek,
- právo na přiměřený odpočinek,
- právo přístupu k pitné vodě a toaletě,
- právo na provedení základní hygieny,
- právo na podávání návrhů, podnětů a stížností a právo sepsat a podat stížnost na postup Policie České republiky,
- právo na přivolání policisty,
- právo na poskytnutí potřebných léků a zdravotních pomůcek,
- v případě potřeby právo na zapůjčení čistého oděvu a obuvi,

Příloha II

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Územní odbor Ústí nad Labem
Obvodní oddělení Ústí nad Labem
Masarykova 47, 400 01 Ústí nad Labem

Č. j. KRPU- /PŘ-2016-041013

Ústí nad Labem
Počet stran: 60

Úřední záznam o zajištění osoby

Dne v hod. v Ústí nad Labem byl(a) podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

zajištěn(a):

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Místo narození:

okres:

Rozený(á):

Státní příslušnost:

Doklad:

Trvalý pobyt:

Současný pobyt:

Adresa pro účely doručování:

neboť zajištěná osoba

f) byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.

Další okolnosti zajištění:

viz. ÚZ - OHS

Zajištění provedl a osobu poučil:

Podle § 35 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, **byla** provedena prohlídka zajištěné osoby, kterou provedl:

Při prohlídce **nebyla** nalezena zbraň.

Zajištěná osoba **nežádá** podle § 24 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, o vyrozumění osoby:

Nebyly dány důvody nevyrozumění podle § 24 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zajištěná osoba **nevyužila** práva na poskytnutí součinnosti k zajištění právní pomoci na vlastní náklady podle § 24 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zajištěná osoba **nevyužila** práva na ošetření či vyšetření podle § 24 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zajištění osoby **nepředcházelo** předvedení podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky nebo jiného zákona.

Proti zajištěné osobě **nebylo** využito oprávnění podle § 54 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zajištěná osoba **nebyla** omezena ve volném pohybu připoutáním podle § 25 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Potvrzuji správnost záznamu a převzetí poučení:

Zajištěné osobě **nebyla** poskytnuta strava.

Zajištěná osoba **byla** umístěná v policejní cele v době od hod. do v místě při OOP-ÚL.

Zajištění osoby bylo ukončeno dne v hod.....

Úřední záznam zpracoval:

Práva osoby omezené na svobodě

V případě zadržení, zatčení, zajištění, předvedení od okamžiku omezení na svobodě Policií České republiky máte tato práva:

- právo na respektování vaší lidské důstojnosti, a aby na vás nebyl činěn neoprávněný fyzický ani psychický nátlak,
- právo kontaktovat právního zástupce a právo na poskytnutí právní pomoci,
- právo na lékařské ošetření určeným lékařem a vyšetření lékařem dle své volby,
- právo být informován o dalším předpokládaném úředním postupu a předpokládaném trvání omezení vaší svobody, o důvodech omezení vaší osobní svobody,
- právo na poučení o vašich právech a povinnostech,
- právo být vyslechnut,
- právo odepřít výpověď,
- právo být ihned propuštěn, pominou-li důvody omezení vaší svobody.

V případě vašeho omezení na svobodě umístěním do policejní cely máte dále tato práva:

- právo na poskytnutí stravy,
- právo na přiměřený spánek,
- právo na přiměřený odpočinek,
- právo přístupu k pitné vodě a toaletě,
- právo na provedení základní hygieny,
- právo na podávání návrhů, podnětů a stížností a právo sepsat a podat stížnost na postup Policie České republiky,
- právo na přivolání policisty,
- právo na poskytnutí potřebných léků a zdravotních pomůcek,
- v případě potřeby právo na zapůjčení čistého oděvu a obuvi,

Podle § 82 odstavec 3, 4 trestního řádu byla provedena osobní prohlídka, kterou provedli:

za přítomnosti

Prohlídkou bylo nalezeno:

Podezřelý

prohlídku provedl

prohlídce přítomen

Policejní cele odevzdávám vpředu jmenovaného s uvedenými věcmi (zbraní)

Pokyny pro umístění:

vedoucí oddělení

Záznam:

Podezřelý byl propuštěn s výše uvedenými věcmi ze zadržení dne v
na pokyn

věci převzal

propuštění provedl

.....

.....

Zadržený umístěn v policejní cele u

od do

Při převzetí **jsou - nejsou *)** zřejmé známky nemoci, zranění, požití alkoholu nebo drog:

převzetí provedl

.....

Potvrzení o převzetí věznicí:

Potvrzují převzetí obviněného dne v

Při převzetí **jsou - nejsou *)** zřejmé známky nemoci, zranění, požití alkoholu nebo drog:

převzetí provedl

.....

Příloha IV

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Územní odbor Ústí nad Labem
Obvodní oddělení Ústí nad Labem
Masarykova 47, 400 01 Ústí nad Labem

Č. j. KRPU- /TČ-2016-041013

Ústí nad Labem
Počet stran: 60
Počet příloh: 1/2

Úřední záznam (žádost) o umístění osoby do policejní cely - vícehodinové

V souladu s realizací oprávnění (příp. žádosti) umístit osobu do policejní cely podle § 28 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon“), je vyhotoven úřední záznam o umístění osoby do policejní cely, do které byla osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Místo narození: okres:

Rozený(á):

Státní příslušnost:

Doklad: Omezení osoby k právním úkonům: **NE**

Trvalý pobyt:

Současný pobyt:

Adresa pro účely doručování:

do policejní cely jako osoby zadržena na základě rozhodnutí policejního orgánu.

Označení orgánu: 041013 Č.j.

O umístění osoby do policejní cely žádá:

Služební hodnost (funkce): inspektor OEČ:

Hodnostní označení, titul, jméno, příjmení:

(podpis policisty)

Osoba byla omezena na osobní svobodě dne hod.
Strava nebyla osobě poskytnuta.

Osoba **není** pod vlivem návykové látky.

Osoba **není** zjevně zraněna. Osoba **neuvádí**, že trpí závažnou chorobou. **Není** důvodné podezření, že osoba trpí závažnou chorobou.

Před umístěním osoby do policejní cely byla osoba poučena o právních důvodech provedení úkonů spojených s jejím umístěním do policejní cely a o jejích právech a povinnostech (viz. přiložené poučení) a dále o tom, že po jejím umístění do policejní cely lze přizvání lékaře (zdravotnického pracovníka) dle vlastní volby k provedení vyšetření či ošetření realizovat pouze na její náklady⁷⁹⁾.

⁷⁹⁾ § 29 odst. 2 písm. d) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

Osoba **NEODMÍTLA** podepsat poučení.

Podle § 29 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, byla provedena prohlídka osoby, kterou provedl:

Při prohlídce **nebyla** nalezena zbraň.

Podle § 29 odstavec 2 zákona byly osobě odebrány věci:

Potvrzují odebrání výše uvedených věcí:

Pokyny pro umístění osoby v policejní cele:
bez pokynů

Osobu k umístění do policejní i s odebranými věcmi předal:

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Osobu i s odebranými věcmi převzal a do policejní cely dne v hod
umístil:

pprap. Kopecký Josef
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Osoba umístěná v policejní cele byla dne v hod. propuštěna na
svobodu - předána *)

POUČENÍ

osoby při umístění do cely ve smyslu ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

1. Při umístění a pobytu v cele máte právo:

I.

- a) na respektování Vaší lidské důstojnosti a aby na Vás nebyl činen fyzický ani psychický nátlak,
- b) kontaktovat právního zástupce a právo na poskytnutí právní pomoci, právo informovat o své situaci osobu blízkou nebo jí určenou,
- c) na vyšetření a ošetření lékařem.

V případě, že bude zjištěno, nebo sdělíte, že jste zraněn(a) nebo trpíte závažnější chorobou, anebo v průběhu pobytu se u Vás vyskytnou zdravotní problémy, bude Vám poskytnuto lékařské vyšetření a ošetření (s přihlédnutím k omezením vyplývajícím z účelu umístění) buď služebním lékařem policie nebo lékařem zdravotnického zařízení příslušného podle místa obvodu nebo můžete požádat o vyšetření nebo ošetření lékařem dle vlastní volby, pokud časová prodleva potřebná k zajištění jeho přítomnosti bezprostředně neohrozí Vaše zdraví nebo život. Toto právo na zajištění ošetření nebo vyšetření lékařem dle vlastní volby v případě jeho nedostupnosti máte i později. Předepsané léky Vám budou podány dle pokynů lékaře.

- d) být informován(a) policisty o dalším předpokládaném úředním postupu a předpokládaném omezení Vaší svobody,
- e) na podávání návrhů, podnětů a stížností; sepsat a podat stížnost na postup Policie České republiky. Máte-li právního zástupce, realizujete své právo podávat návrhy, podněty a stížnosti jeho prostřednictvím. Pokud právního zástupce nemáte, sepíšete si návrhy, podněty a stížnosti sám(a) – z bezpečnostních důvodů pod dohledem policisty v místnosti pro provádění výslechů nebo v obdobném prostoru útvaru policie. Pokud z objektivních důvodů nejste schopen(a) sepsat návrh, podnět nebo svoji stížnost, policista zabezpečující výkon ostrahy cely o tom ihned informuje cestou příslušného operačního střediska skupinu vnitřní kontroly a po té pracovník skupiny vnitřní kontroly Váš návrh, podnět nebo stížnost sepíše a Vy jej podepíšete.

II.

- a) na přiměřený odpočinek, zpravidla v noční době mezi 22.00 až 06.00 hodinou a na tuto dobu Vám může být poskytnuta přikrývka a jednorázová rouška na lůžko nebo prostěradlo,
- b) na provedení základní hygieny, včetně ústní hygieny, přístup k vodě a toaletě,
- c) na poskytnutí potřebných léků a zdravotních pomůcek,
- d) na přivolání policisty.

III.

- a) na poskytnutí stravy zpravidla 3x denně (snídaně, oběd, večeře) v přiměřených intervalech od 06.00 do 22.00 hodin. V případě, že Vám nárok na podání stravy vznikne v době od 22.00 do 06.00 hodiny, kdy se zpravidla strava nepodává, může Vám být poskytnuta jen na Vaši žádost. Odmítnete-li poskytnutou stravu a disponujete-li finančními prostředky, které prokazatelně nepocházejí z trestné činnosti a jste ochoten(a) náklady stravného uhradit, policista Vám zajistí stravu podle požadavku. V době oběda či večeře Vám může být na Vaši žádost poskytnuta teplá strava. Údaje o alergenech obsažených ve stravě jsou k dispozici u ostraHy policejních cel.
- b) na ponechání vlastního oděvu a v případě nutnosti zapůjčení čistého ošacení a obuvi.

2. Při umístění a pobytu v cele máte povinnost:

- a) řídít se pokyny a příkazy policistů,
- b) podrobit se prohlídce prováděné osobou stejného pohlaví a vydat věci, k jejichž odebrání je policista oprávněn, a kterými byste mohl(a) ohrozit zdraví nebo život vlastní nebo jiné osoby. Vaše věci převezme dle seznamu vyhotoveného policejním orgánem, který vede trestní řízení nebo Vás omezil na svobodě, policista zabezpečující výkon ostraHy cely. Pokud u Vás budou prohlídkou dodatečně nalezeny další věci, kterými byste mohl(a) ohrozit zdraví nebo život svůj nebo jiné osoby, provede policista zabezpečující výkon ostraHy cely zaevidování nalezených věcí do dodatku k protokolu, jehož správnost a úplnost stvrdíte svým podpisem. Seznam rovněž podepíše policista předávající osobu do cely. Věci budou uloženy do úschovy a v případě propuštění Vám budou dle seznamu a proti podpisu vráceny. V případě rozhodnutí soudu o Vašem vzetí do vazby budete se svými věcmi eskortován(a) do určené vazební věznice a Vaše věci budou dle seznamu předány tamní Vězeňské službě České republiky. Po prohlídce Vám může být zapůjčen čistý oděv a obuv (tepláková souprava, pantofle – z vybavení cely); můžete si ponechat oděv svůj, pokud splňuje hygienická kritéria (platí u umístění nad 6 hodin).
- c) udržovat pořádek v cele,
- d) nepoškozovat zařízení cely,
- e) neprodleně nahlásit policistovi zabezpečujícímu výkon ostraHy cely závady, které vzniknou při Vašem pobytu v cele.

VŠEOBECNĚ:

Výkon ostrahy provádějí policisté určení k zabezpečení výkonu ostrahy cely nebo další určení policisté útvaru policie. Kontrola chování umístěných osob v celách se provádí nepravdělně, v průběhu celého omezení osobní svobody osoby. Policisté jsou oprávněni v zákonem odůvodněných případech použít i donucovacích prostředků podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Poučení jsem porozuměl(a) a obdržel(a) jsem jeho kopii, což stvrzuji svým podpisem:

Datum:

Čas: hodin minut

Jméno a příjmení osoby (podpis)

Poučení provedl(a):

(podpis)

Hodnostní označení a příjmení policisty(ky)